

**CHAMBRE**  
**des Représentants**

SÉANCE DU 1<sup>er</sup> JUIN 1927.

Projet de loi portant réglementation  
du Contrat d'engagement maritime.

PROJET DE LOI  
TRANSMIS PAR LE SÉNAT (1).

Dispositions préliminaires. —  
Définitions.

ARTICLE PREMIER.

Pour l'application de la présente loi,  
on entend :

1° Par armateur : toute personne  
physique ou morale armant sous pa-  
villon belge, et en vue d'une expédition  
maritime à but lucratif, un navire  
quel que soit le titre juridique qu'elle  
possède sur celui-ci ;

2° Par marin : toute personne en-  
gagée pour le service d'un navire et  
inscrite au rôle d'équipage ;

3° Par capitaine : toute personne à  
qui est confié le commandement du  
navire ou qui l'exerce en fait ;

4° Par les expressions « à l'étran-  
ger » ou « port étranger » : tout en-  
droit situé en dehors du royaume ;

(1) Voir :

*Documents du Sénat :*

Projet de loi, n° 236 (1925-1926).

Rapport n° 126.

*Annales du Sénat :*

Séances des 19 et 31 mai 1927.

**KAMER**  
**der Volksvertegenwoordigers**

VERGADERING VAN 1 JUNI 1927.

Wetsontwerp houdende regeling van  
de Arbeidsovereenkomst wegens  
scheepsdienst.

WETSONTWERP  
DOOR DEN SENAAT OVERGEMAAKT (1).

Inleidende bepalingen. — Begripsom-  
schrijvingen.

EERSTE ARTIKEL.

Voor de toepassing van deze wet  
wordt verstaan :

1° Onder reeder : elke natuurlijke  
persoon of elke rechtspersoon, die, met  
het oog op eenen zeetocht als winst-  
gevende verrichting, een schip uitrust  
onder Belgische vlag, onverschillig  
welken rechtstitel hij op dit schip  
bezit ;

2° Onder zeeman : elke persoon,  
die aangenomen is voor den dienst van  
een schip en op de monsterrol is inge-  
schreven ;

3° Onder kapitein : elke persoon  
aan wien het bevel op het schip is toe-  
vertrouwd of die dit bevel feitelijk  
voert ;

4° Onder de uitdrukkingen « in het  
buitenland » of « vreemde haven » :  
elke plaats buiten het Rijk gelegen ;

(1) Zie :

*Gedrukte stukken van den Senaat :*

Wetsontwerp, n° 236 (1925-1926).

Verslag n° 126.

*Handelingen van den Senaat :*

Vergaderingen van 19 en 31 Mei 1927.

5° Par les expressions « royaume » et « ports du royaume » : la métropole à l'exclusion de la Colonie et des ports du Congo.

Les fonctions dévolues par la présente loi aux consuls de Belgique seront remplies dans la Colonie par les commissaires maritimes des ports du Congo.

## **TITRE PREMIER.**

### **Dispositions générales.**

#### **CHAPITRE PREMIER.**

##### **De l'immatriculation et du livret du marin.**

###### **ART. 2.**

Il est tenu dans chacun des commissariats maritimes du royaume, un registre matricule des marins.

En outre, une matricule générale est tenue au commissariat maritime d'Anvers pour les marins naviguant au commerce.

Pour les marins naviguant à la pêche, une matricule générale est tenue au commissariat maritime d'Ostende.

###### **ART. 3.**

Tout marin naviguant sous pavillon belge doit être immatriculé lors de son premier engagement au commissariat maritime du port d'embarquement.

Les marins engagés pour la première fois à bord d'un navire belge, dans un port étranger, sont inscrits, sur les indications des consuls et des capitaines, à la matricule générale.

###### **ART. 4.**

Tout marin naviguant sous pavillon belge doit être porteur d'un livret qui lui est délivré par le commissaire

5° Onder de woorden « Rijk » en « havens van het Rijk » : het moederland met uitsluiting van de Kolonie, en de havens van het moederland, met uitsluiting van de havens van Congo.

De bij deze wet aan de consuls van België opgedragen bevoegdheid berust in de Kolonie bij de waterschouten van de havens van Congo.

## **EERSTE TITEL.**

### **Algemeene bepalingen.**

#### **EERSTE HOOFDSTUK.**

##### **Van de inschrijving in het stamboek en van het zeemansboekje.**

###### **ART. 2.**

Op elk van de kantoren van de waterschouten van het Rijk wordt een stamboek van de zeelieden gehouden.

Bovendien wordt op het kantoor van den waterschout te Antwerpen een algemeen stamboek gehouden voor de zeelieden, varende ter koopvaardij.

Voor de zeelieden, varende ter vischerij, wordt een algemeen stamboek gehouden op het kantoor van den waterschout te Oostende.

###### **ART. 3.**

Elke zeeman, varende onder Belgische vlag, moet, bij zijn eerste verbintenis, op het kantoor van den waterschout van de haven van inscheeping in het stamboek ingeschreven worden.

De zeelieden, in een vreemde haven voor de eerste maal op een Belgisch schip aangenomen, worden op het algemeen stamboek ingeschreven volgens de aanwijzingen van de consuls en de kapiteins.

###### **ART. 4.**

Elke zeeman, varende onder Belgische vlag, moet in het bezit zijn van een boekje, dat hem wordt afgeleverd

maritime du port de son premier engagement. Toutefois les capitaines autres que les patrons pêcheurs sont dispensés de cette obligation. Une déclaration d'identité pourra remplacer le livret pour les marins étrangers embarqués à bord d'un navire belge.

Les consuls délivreront aux marins qui contractent dans un port étranger leur premier engagement à bord d'un navire belge, une déclaration d'identité qui tiendra lieu de livret en attendant que celui-ci soit dressé s'il y a lieu par les autorités maritimes du royaume, lors du premier engagement du marin à bord d'un navire belge, dans un port belge.

#### ART. 5.

Le livret reproduit le numéro du registre matricule du port d'immatriculation et éventuellement celui du registre de la matricule générale.

Le livret porte le signalement du titulaire, l'indication de ses noms et prénoms, la date et le lieu de sa naissance, le lieu de son domicile, la qualité en laquelle il est engagé, ainsi que sa signature. Il mentionne la date et le lieu de tout engagement, le nom, le tonnage brut des navires, le nom des capitaines ainsi que les voyages projetés; la date et le lieu de tout licenciement, ainsi qu'éventuellement le paiement des frais de rapatriement, avec indication du port de rapatriement, le tout attesté par la signature du capitaine et du commissaire maritime ou du consul.

Le livret contient en outre en français et en flamand, les dispositions principales de la présente loi.

Un arrêté royal déterminera la

door den waterschout van de haven zijner eerste verbintenis. De kapitein buiten de schippers ter visscherij, zijn evenwel van deze verplichting ontslagen. Voor de vreemde zeelieden, die op een Belgisch schip zijn ingescheept, kan een eenzelveigheidsbewijs het boekje vervangen.

Aan de zeelieden, die in een vreemde haven voor de eerste maal dienst nemen op een Belgisch schip, leveren de consuls een eenzelveigheidsbewijs af, dat het boekje zal vervangen, tot dat dit laatste, zoo er aanleiding toe bestaat, door de zeevaartoverheid van het Rijk wordt opgemaakt bij de eerste verbintenis, door den zeeman voor een Belgisch schip in een Belgische haven aangedaan.

#### ART. 5.

Het boekje draagt het nummer van het stamboek der haven van inschrijving en, in voorkomend geval, dat van het algemeen stamboek.

Het geeft de persoonsbeschrijving op van den titularis, zijnen naam en zijne voornamen, den datum en de plaats van zijne geboorte, zijne woonplaats, de hoedanigheid waarin hij is aangenomen, en is bovendien van zijne naamteekening voorzien. Het vermeldt den datum van elke verbintenis en de plaats waar zij werd aangegaan, den naam, de brutotonnemaat van de schepen, den naam van de kapiteins alsmede de voorgenomen reizen; den datum en de plaats van elke afmonsterring, alsmede in voorkomend geval, de betaling van de kosten der terugreis naar de haven van inscheeping, met opgave van deze haven, dit alles bevestigd door de handteekening van den kapitein en van den waterschout of den consul.

Het boekje bevat bovendien, in het Vlaamsch en in het Fransch, de bijzonderste bepalingen van deze wet.

Vorm en model van het zeemans-

forme et le modèle du livret du marin ainsi que la teneur et la forme de la déclaration d'identité prévue aux alinéas 1 et 2 de l'article 4.

#### ART. 6.

Les livrets des marins engagés ou la déclaration d'identité en tenant lieu, sont remis, avant le départ du navire, aux capitaines qui en restent dépositaires jusqu'au moment du débarquement régulier du marin.

#### ART. 7.

Sauf le cas de force majeure, tout marin qui perd son livret ou sa déclaration d'identité, n'en obtient un duplicata qu'à son licenciement subséquent d'un navire belge.

#### ART. 8.

Les livrets ou déclarations d'identité des marins décédés, disparus ou qui auront rompu contrairement aux dispositions de la présente loi leur contrat d'engagement, sont remis sans délai par le capitaine, au commissaire maritime ou au consul belge du premier port où le navire aborde.

Les livrets ou déclarations d'identité des marins décédés sont annulés. Ils peuvent être remis ensuite aux héritiers du titulaire,

Les livrets ou déclarations d'identité des marins coupables de rupture du contrat d'engagement, dans le cas de l'article 30, alinéa 3, ne seront restitués que moyennant autorisation du Ministre de la Marine.

boekje, alsmede inhoud en vorm van het eenzelvigheidsbewijs, voorzien bij alinéas 1 en 2 van artikel 4, worden vastgesteld bij Koninklijk besluit.

#### ART. 6.

De boekjes van de aangenomen zeelieden of het ter vervanging dienend eenzelvigheidsbewijs worden, vóór de afvaart van het schip, overhandigd aan de kapiteins, die ze onder hunne bewaaring houden tot op het oogenblik dat de zeeman regelmatig wordt ontscheept.

#### ART. 7.

Behoudens het geval van overmacht, bekومت de zeeman, die zijn boekje of zijn eenzelvigheidsbewijs verliest, er slechts een dubbel van bij zijn volgende afmonstering van een Belgisch schip.

#### ART. 8.

De boekjes of de eenzelvigheidsbewijzen van de zeelieden, die overleden of verdwenen zijn of hunne dienstovereenkomst, in strijd met de bepalingen van deze wet, verbroken hebben, worden onverwijld door den kapitein afgedragen aan den waterschout of den Belgischen consul van de eerste haven, waar het schip aanlegt.

De boekjes of de eenzelvigheidsbewijzen van de overleden zeelieden worden ongeldig gemaakt. Zij mogen vervolgens aan de erfgenamen van den titularis overhandigd worden.

De boekjes of de eenzelvigheidsbewijzen van de zeelieden, schuldig aan verbreking van de dienstovereenkomst, in het geval voorzien bij artikel 30, 3° lid, worden slechts teruggegeven na bekomen machtiging van den Minister van het Zeewezen.

## CHAPITRE II.

## Du recrutement des marins.

## Art. 9.

L'engagement du marin comprend les opérations du recrutement et les opérations de l'enrôlement.

## Art. 10.

Le recrutement du marin est fait par le capitaine ou son délégué agissant comme représentant de l'armateur.

Il a lieu, soit par embauchage direct, soit à l'intervention d'un bureau de placement maritime.

## Art. 11.

Sont seuls autorisés à procéder en Belgique au placement des marins ou à leur procurer des engagements :

1° Les bureaux de placement sans but lucratif organisés soit par les armateurs, soit par les groupements professionnels de marins, soit par la coopération des uns et des autres.

Une commission composée d'un nombre égal de représentants des armateurs et des marins exercera un contrôle sur le fonctionnement de ces bureaux. Un arrêté royal organisera ce contrôle.

2° Les bureaux officiels de placement qui, à défaut de ceux prévus ci-dessus, seraient institués par arrêté royal.

## Art. 12.

Aucune opération de recrutement du marin ne peut donner lieu, à charge de celui-ci, au paiement d'une rémunération quelconque directe ou indirecte.

## HOOFDSTUK II.

## Van de aanwerving der zeelieden.

## Art. 9.

Het huren van zeelieden omvat de verrichtingen der aanwerving en de verrichtingen der aanmonstering.

## Art. 10.

De zeeman wordt aangeworven door den kapitein of zijnen gemachtigde, handelende als vertegenwoordiger van den reeder.

De aanwerving geschiedt, hetzij door rechtstreeksche overeenkomst, hetzij door tusschenkomst van een plaatsingskantoor voor zeelieden.

## Art. 11.

Zijn alleen gemachtigd om in België zeelieden te plaatsen of hun verbintenissen te bezorgen :

1° De plaatsingskantoren zonder winstgevend doel, ingericht hetzij door de reeders, hetzij door de beroepsgroeperingen van zeelieden, hetzij door beider samenwerking.

Eene commissie, samengesteld uit een gelijk getal vertegenwoordigers van de reeders en van de zeelieden houdt toezicht op de werking van die kantoren. Dit toezicht wordt ingericht bij Koninklijk besluit.

2° De officieele plaatsingskantoren, die, bij gebrek aan de hierboven bedoelde, bij Koninklijk besluit mochten opgericht worden.

## Art. 12.

Geenerlei verrichting betreffende de aanwerving van den zeeman mag voor dezen aanleiding geven tot het betalen van eenige rechtstreeksche of onrechtstreeksche bezoldiging.

## CHAPITRE III.

## De l'enrôlement des marins

## ART. 13.

L'enrôlement est la formalité consistant dans l'inscription du marin par le commissaire maritime ou le consul au rôle d'équipage du navire.

Il y est procédé dans les bureaux du commissariat maritime ou du consulat ou à bord sur présentation par le capitaine de la liste des marins engagés pour le service de son navire ainsi que du contrat d'engagement en double expédition.

La liste porte les noms, prénoms, lieu et date de naissance, numéro matricule, qualité et domicile de chaque marin.

Sauf en cas de premier embarquement et dans le cas de l'article 7, chaque marin doit être muni de son livret ou de sa déclaration d'identité et, dans le cas où ils sont obligatoires, du certificat médical ou de la dispense médicale du commissaire maritime prévus à l'article 21.

Une expédition du contrat d'engagement, visée par le commissaire maritime est annexée à l'expédition du rôle d'équipage délivrée au capitaine.

## ART. 14.

Si, après la clôture du rôle, des marins enrôlés faisaient défaut, le capitaine pourra exceptionnellement et s'il y a urgence, pourvoir à leur remplacement, jusqu'à concurrence d'un quart de l'équipage, sans l'intervention du commissaire maritime ou du consul, en observant les prescriptions des règlements en vigueur.

## HOOFDSTUK III.

## Van de aanmonstering der zeelieden.

## ART. 13

De aanmonstering is de formaliteit bestaande in de inschrijving van den zeeman, door den waterschout of den consul, op de monsterrol van het schip.

Zij geschiedt in de kantoren van het zeecommissariaat of van het consulaat of wel, aan boord, op vertoon, door den kapitein van de lijst der voor den dienst van zijn schip aangenomen zeelieden, alsmede van de in dubbel opgemaakte arbeidsovereenkomst.

De lijst vermeldt den naam, de voornamen, de plaats en den datum van geboorte, het stamboeknummer, de hoedanigheid en de woonplaats van elken zeeman.

Behalve bij een eerste inscheping en in het bij artikel 7 bedoelde geval moet elke zeeman voorzien zijn van zijn boekje of van zijn eenzelveigheidsbewijs, alsmede, wanneer verplichtend gesteld, van het geneeskundig getuigschrift of de door den waterschout verleende vrijstelling van geneeskundig onderzoek, voorzien bij artikel 21.

Een exemplaar van de arbeidsovereenkomst, door den waterschout gevisceerd, wordt gevoegd bij het exemplaar van de monsterrol, dat aan den kapitein wordt overhandigd.

## ART. 14

Indien er aangemonsterde zeelieden na het afsluiten van de rol ontbreken, mag de kapitein, bij uitzondering, in dringende gevallen, zonder de tussenkomst van den waterschout of den consul, voor ten hoogste een vierde van de bemanning in hunne vervanging voorzien, zulks met inachtneming van de voorschriften der van kracht zijnde reglementen.

**TITRE II.****Du contrat d'engagement maritime.****CHAPITRE PREMIER.****Conditions générales.****ART. 15.**

Toute convention en vertu de laquelle le marin s'engage envers l'armateur ou son représentant en vue de servir à bord d'un navire, au cours de son expédition maritime, est un contrat d'engagement maritime, régi par les dispositions du présent titre.

**ART. 16.**

Tout contrat de louage de services conclu entre l'armateur ou son représentant et un marin et qui ne répond pas aux conditions spécifiées à l'article précédent, demeure régi par les lois ordinaires sur le contrat de louage de services, de travail ou d'emploi.

**ART. 17.**

Les dispositions de la présente loi ne s'étendent pas au contrat d'engagement maritime conclu même en Belgique par un marin belge pour le service d'un navire étranger.

Elles s'étendent au contrat d'engagement conclu même à l'étranger pour le service d'un navire belge.

**ART.**

Les articles 1109, 1110, alinéa 2, 1111, 1112, 1113, 1115, 1116 et 1123 du Code civil, sont applicables aux engagements maritimes, sans préjudice de l'application des articles 19 à 23 ci-après.

**TITEL II.****Van de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst.****EERSTE HOOFDSTUK.****Algemeene voorwaarden.****ART. 15.**

Elke overeenkomst, krachtens welke de zeeman zich tegenover den reeder of dezes vertegenwoordiger verbindt om aan boord van een schip te dienen tijdens den zeetocht van dit schip is eene arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst, welke door de bepalingen van dezen titel wordt geregeld.

**ART. 16.**

Elke tusschen den reeder of zijnen vertegenwoordiger en eenen zeeman gesloten overeenkomst wegens dienstverhuring, welke niet beantwoordt aan de bij het vorig artikel bepaalde voorwaarden, blijft geregeld door de gewone wetten op de overeenkomst wegens dienstverhuring, de arbeidsovereenkomst voor handenarbeiders of voor bedienden.

**ART. 17.**

De bepalingen van deze wet zijn niet van toepassing op de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst, door een Belgischen zeeman, zelfs in België, gesloten voor een dienst van een vreemd schip.

Zij zijn toepasselijk op de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst welke, zelfs in het buitenland, is aangegaan voor den dienst van een Belgisch schip.

**ART. 18.**

Artikels 1109, 1110, 2° lid, 1111, 1112, 1113, 1115, 1116 en 1123 van het Burgerlijk Wetboek zijn toepasselijk op de overeenkomsten wegens scheepsdienst, onverminderd de toepassing van achterstaande artikelen 19 en 23.

## ART. 19.

Nul n'est admis à l'enrôlement et ne peut contracter un engagement maritime s'il n'a atteint :

L'âge de quatorze ans accomplis, s'il s'agit du service de pont ;

L'âge de dix-huit ans accomplis, s'il s'agit du service de la machine.

Aucune femme ne peut contracter un engagement maritime si elle n'a atteint l'âge de vingt et un ans accomplis.

Nul n'est admis à l'enrôlement s'il ne fait preuve d'une compréhension suffisante de l'une des langues nationales ou de l'anglais. Le capitaine vérifie sous sa responsabilité si les marins qu'il engage satisfont à cette condition.

## ART. 20.

Nul ne peut contracter valablement un engagement maritime s'il n'est libre de tout autre engagement maritime, ou de ses obligations militaires ou s'il est prévenu de quelque délit ou crime.

Le commissaire maritime ou le consul vérifie ces conditions avant de procéder à l'enrôlement.

## ART. 21.

L'inscription du marin au rôle d'équipage est subordonnée à une visite médicale faite par le médecin de l'armateur aux frais de celui-ci ou à défaut par un médecin désigné par l'autorité maritime, et établissant que l'embarquement du marin ne présente aucun danger pour sa propre santé ou pour celle de l'équipage.

## ART. 19.

Niemand wordt tot de aanmonstering toegelaten of kan eene verbintenis wegens scheepsdienst aangaan, zoo hij :

Voor den dienst aan dek, niet ten volle veertien jaar, en

Voor den dienst der machine, niet ten volle achttien jaar oud is.

Geen vrouw kan eene verbintenis wegens scheepsdienst aangaan, indien zij niet ten volle één en twintig jaar oud is.

Niemand wordt tot de aanmonstering toegelaten, zoo hij niet bewijst eene der landstalen of het Engelsch voldoende te verstaan. De kapitein onderzoekt op zijn verantwoordelijkheid of de zeelieden welke hij aanneemt, aan deze voorwaarde voldoen.

## ART. 20.

Niemand kan geldig eene verbintenis wegens scheepsdienst aangaan, zoo hij niet vrij is van elke andere verbintenis wegens scheepsdienst of van zijne militaire verplichtingen, of zoo hij beticht is van eenig wanbedrijf of eenige misdaad.

De waterschout of de consul vergewist zich hieromtrent vóór de aanmonstering.

## ART. 21.

Om op de monsterrol te kunnen ingeschreven worden, moet de zeeman vooraf onderzocht zijn door den geneesheer van den reeder, op dezes kosten, of zoo die geneesheer ontbreekt, door eenen geneesheer welken de zeevaart-overheid aanwijst, en moet bij dit geneeskundig onderzoek zijn vastgesteld, dat de inscheping van den zeeman geen gevaar oplevert voor zijn eigen gezondheid of voor die van de bemanning.

Un certificat médical est délivré au marin par le médecin qui a procédé à la visite.

En cas d'urgence, le commissaire maritime ou le consul peut dispenser de la visite médicale.

#### ART. 22.

Les conditions de l'engagement doivent étre constatées par écrit, soit qu'elles résultent des stipulations du rôle d'équipage, soient qu'elles aient été annexées à celui-ci après avoir été visées par le commissaire maritime ou le consul.

En cas d'insuffisance, ou lorsque par suite de force majeure, l'écrit fait défaut, les parties seront présumées s'être référées aux dispositions de la présente loi. Ne sera pas recevable l'offre de prouver qu'elles ont voulu y déroger.

#### ART. 23.

Seront nulles de plein droit les clauses des conventions particulières contraires aux articles 27, 42, 43 et 45, ainsi qu'aux dispositions des chapitres IV, V, VI, VII, IX et X du présent titre.

Les articles 32, alinéas 1, 2 et 4, 33, 34 et 65, alinéas 1 et 3 de la présente loi ne sont pas applicables aux marins engagés à la pêche.

#### ART. 24.

Le contrat d'engagement maritime ne peut étre conclu que par le marin lui-même. Il n'est pas valable s'il est conclu avec l'armateur ou son représentant par une personne interposée.

Toutéfois, les conditions du contrat peuvent étre débattues à l'intermédiaire des bureaux de placement prévus à l'article 11 ci-dessus.

Een geneeskundig getuigschrift wordt aan den zeeman afgeleverd door den geneesheer, die het onderzoek heeft gedaan.

In dringende gevallen kan de waterschout of de consul van het geneeskundig onderzoek ontslaan.

#### ART. 22.

De voorwaarden van de verbintenis moeten bij geschrifte worden vastgesteld; zij kunnen voortvloeien uit de bepalingen van de monsterrol of wel bij de rol worden gevoegd na door den waterschout of den consul gevisceerd te zijn.

In geval van ongenoegzaamheid of zoo het geschrift, ten gevolge van overmacht, ontbreekt, worden de partijen geacht naar de bepalingen van deze wet verwezen te hebben. Het aanbod tot het leveren van het bewijs dat zij er hebben willen van afwijken, is niet ontvankelijk.

#### ART. 23.

Zijn nietig van rechtswege de bepalingen van de bijzondere overeenkomsten, die strijdig zijn met de artikelen 27, 42, 43 en 45, alsmede met de bepalingen van de hoofdstukken IV, V, VI, VII, IX en X van dezen titel.

De artikelen 32, 1°, 2° en 4° lid, 33, 34 en 65, 1° en 3° lid, van deze wet zijn niet toepasselijk op de ter visscherij aangenomen zeelieden.

#### ART. 24.

De arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst kan alleen door den zeeman zelf gesloten worden. Zij is niet geldig, wanneer zij door éenen tussenpersoon met den reeder of dezes vertegenwoordiger wordt aangegaan.

De voorwaarden van de overeenkomst mogen evenwel besproken worden door bemiddeling van de bij vorenstaand artikel 11 bedoelde plaatsingskantoren.

En toute hypothèse, l'autorité maritime reste étrangère à ces opérations, mais elle vise le contrat après s'être assurée que le marin a connaissance des stipulations du contrat.

L'autorité maritime doit refuser son visa lorsque le contrat contient des stipulations contraires aux dispositions de la présente loi indiquées à l'article précédent.

Sauf dans le cas de l'alinéa précédent et de l'alinéa 1<sup>er</sup> de l'article 20, elle procède ensuite à l'enrôlement, ainsi qu'il est dit à l'article 13 ci-dessus.

#### ART. 25.

Le contrat d'engagement maritime doit être rédigé en termes clairs dans une des langues visées à l'alinéa final de l'article 19 ci-dessus.

Une expédition, certifiée exacte par le sceau du commissariat maritime ou du consulat sera placée à bord à la portée de l'équipage, ou, en cas d'impossibilité, sera tenue par le capitaine à sa disposition.

#### ART. 26.

Le contrat d'engagement maritime doit énoncer le nom du navire, l'effectif de son équipage, le service pour lequel le marin s'engage, la fonction qu'il doit exercer, le montant du salaire et de ses accessoires ou les bases de détermination des profits, le lieu, la date et l'heure de l'embarquement.

Il déterminera le taux de rémunération du travail extraréglementaire.

Le contrat d'engagement doit indiquer en outre la durée de l'engagement ou le ou les voyages pour lequel il est contracté.

In elk geval blijft de zeevaartoverheid vreemd aan deze verrichtingen, doch zij viscet de overeenkomst na zich vergewist te hebben, dat de zeeman de voorwaarden er van kent.

De zeevaartoverheid moet haar visa weigeren, wanneer in de overeenkomst voorwaarden zijn bedongen, welke strijdig zijn met de bij het vorig artikel vermelde bepalingen van deze wet.

Behoudens het geval bedoeld bij het vorig lid en bij het eerste lid van artikel 20, doet zij vervolgens de aanmonstering overeenkomstig artikel 13 hiervoren.

#### ART. 25.

De arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst moet in klare bewoordingen opgesteld zijn in eene der talen bedoeld in het eindlid van vorenstaand artikel 19.

Een afschrift er van, gewaarmerkt met het zegel van den waterschout of het consulaat, wordt aan boord geplaatst binnen het bereik van de bemanning of wordt, zoo dit niet mogelijk is, door den kapitein ter beschikking van de bemanning gehouden.

#### ART. 26.

De arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst moet vermelden : den naam van het schip, de getalsterkte van zijne bemanning, den dienst waarvoor de zeeman zich verhuurt, de betrekking welke hij moet waarnemen, het bedrag van het loon en van de bijverdiensten of de grondslagen voor het bepalen van de winsten, de plaats, den datum en het uur van de inscheeping.

Zij bepaalt den maatstaf voor het bezoldigen van het overwerk.

De arbeidsovereenkomst moet daarenboven den duur opgeven van de verbintenis of de reis of reizen waarvoor zij is aangegaan.

S'il est conclu pour une durée déterminée, il doit énoncer la date à laquelle l'engagement prend fin. S'il est conclu pour une durée indéterminée, il doit indiquer le délai de préavis à observer par la partie qui le résiliera.

Ce délai doit être le même pour les deux parties.

Si l'engagement est conclu pour un voyage, le contrat doit désigner le port où le voyage prendra fin et indiquer à quel moment des opérations commerciales et maritimes effectuées dans ce port, le voyage sera réputé terminé.

Si la durée du voyage ne peut être déterminée, le contrat devra fixer un terme maximum après lequel le marin pourra demander son débarquement au premier port d'escale, même si le voyage pour lequel il a contracté n'est pas achevé.

#### ART. 27.

Le marin ne peut engager ses services qu'à temps ou pour un ou plusieurs voyages déterminés.

#### ART. 28.

Le contrat d'engagement maritime acquiert force de loi par la clôture du rôle d'équipage par le commissaire maritime ou le consul.

Sauf les cas de résiliation prévus par la présente loi, les obligations réciproques des parties cessent par l'échéance du terme ou par la fin du voyage.

### CHAPITRE II.

#### Droits et obligations du marin.

#### ART. 29.

Le marin est tenu de se rendre à bord du navire pour le service duquel

Is de overeenkomst gesloten voor een bepaalden tijd, dan moet zij den datum vermelden, waarop de verbintenis ten einde loopt. Is zij gesloten voor een onbepaalden tijd dan moet zij den termijn van opzegging bepalen die door de partij, welke ze verbreekt, moet in acht genomen worden.

Deze termijn moet dezelfde zijn voor beide partijen.

Is de verbintenis aangegaan voor eene reis, dan moet de overeenkomst de haven aanwijzen, waar de reis zal eindigen, en opgeven op welk oogenblik van de handels en scheepsverrichtingen in die haven, de reis als geëindigd zal worden beschouwd.

Kan de duur van de reis niet bepaald worden, dan moet bij de overeenkomst een uiterste termijn worden vastgesteld, waarna de zeeman mag vragen in de eerste aanleghaven ontscheept te worden, zelfs indien de reis, waarvoor hij zich verbonden heeft, niet is geëindigd.

#### ART. 27

De zeeman kan zijne diensten slechts voor een gegeven tijd of voor een of meer bepaalde reizen verhuren.

#### ART. 28.

De arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst krijgt kracht van wet door het afsluiten van de monsterrol door den waterschout of den consul.

Behoudens de bij deze wet voorziene gevallen van verbreking, houden de wederzijdsche verplichtingen van de partijen op door het vervallen van den termijn of het einde van de reis.

### HOOFDSTUK II.

#### Van de rechten en verplichtingen van den zeeman.

#### ART. 29.

De zeeman is gehouden zich aan boord te begeven van het schip, voor

il s'est engagé au jour fixé par le contrat et à l'heure qui lui sera indiquée par écrit par l'armateur ou son représentant.

#### ART. 30.

Tout retard non justifié apporté par le marin, dans la prise de son service à bord, au jour et à l'heure fixés, pourra être considéré par l'armateur comme une juste cause de résiliation du contrat.

Lorsque le marin est absent du bord par suite de force majeure ou d'un cas fortuit, trois heures avant l'appareillage du navire, il pourra être remplacé sans avoir droit à aucune indemnité.

En cours de voyage, l'absence du bord sans autorisation du capitaine, constitue une juste cause de résiliation, même à l'étranger, si le marin n'est pas à bord au moment de l'appareillage du navire.

#### ART. 31.

Le marin est tenu d'accomplir son service dans les conditions déterminées par le contrat, par la présente loi, ou par les règlements et usages en vigueur.

Il est tenu en tout temps d'obtempérer aux ordres de ses supérieurs hiérarchiques.

#### ART. 32.

La durée du travail journalier des marins est fixée par l'accord des parties.

Tout travail fourni en dehors de cette durée est considéré comme extra-réglementaire et rémunéré comme tel suivant le taux fixé par le contrat.

welks dienst hij zich verhuurd heeft, op den dag, bij de overeenkomst bepaald, en op het uur, dat hem door den reeder of dezes vertegenwoordiger bij geschrifte zal opgegeven worden.

#### ART. 30.

Wanneer de zeeman zijnen dienst aan boord niet begint op den dag en het uur daartoe gesteld, kan elke niet gerechtvaardigde vertraging in deze door den reeder of zijnen vertegenwoordiger beschouwd worden als een rechtmatige oorzaak van verbreking der overeenkomst.

Wanneer de zeeman zich, ten gevolge van overmacht of toeval, drie uur vóór de afvaart niet aan boord bevindt, kan hij vervangen worden zonder recht te hebben op eenige vergoeding.

Tijdens de reis is elke afwezigheid van boord zonder verlof van den kapitein een rechtmatige oorzaak van verbreking, zelfs in het buitenland, zoode zeeman niet aan boord is op het oogenblik van de afvaart van het schip.

#### ART. 31.

De zeeman is gehouden zijnen dienst te verrichten in de voorwaarden bepaald bij de overeenkomst, deze wet of de van kracht zijnde reglementen en gebruiken.

Hij is ten allen tijde gehouden tot gehoorzaamheid aan de bevelen van zijne hiërarchieke meerderen.

#### ART. 32.

De duur van de dagtaak der zeelieden wordt door partijen bij overeenkomst bepaald.

Alle arbeid, daarbuiten geleverd, wordt als overwerk beschouwd en als dusdanig bezoldigd volgens den bij de overeenkomst vastgestelden maatstaf.

Le capitaine est juge des cas urgents où il est nécessaire d'appeler les marins au travail en dehors des heures normales de leur service.

Les exercices ou travaux de sécurité, ainsi que les travaux personnels au marin, tels que : soins de propreté corporelle, entretien des effets et des logis, peuvent être ordonnés en dehors des mêmes heures normales de service et ne sont pas considérés comme travail pour le service du navire. Toutefois, au port, l'entretien des logis se fera pendant les heures normales de service.

Le marin est tenu de coopérer en tout temps au sauvetage, soit de son propre navire, soit d'un autre navire, soit des débris, effets et cargaisons naufragés, ainsi qu'à l'assistance de tout bâtiment en danger.

#### ART. 33.

Hormis le cas fortuit ou de force majeure, il ne doit être imposé au marin, les dimanches et jours fériés légaux, aucun travail autre que ce qui est nécessaire à l'hygiène, à la sécurité, à la conduite du navire, au service des personnes embarquées ou aux soins de la cargaison, sans préjudice des dispositions de l'alinéa 3 de l'article précédent.

Lorsque le dimanche n'a pu être consacré au repos hebdomadaire, celui-ci sera accordé, si possible, un autre jour de la semaine, ou compensé suivant les stipulations venues entre parties.

#### ART. 34.

Le marin n'est pas tenu d'accomplir un autre service que celui pour lequel il s'est engagé, hormis les cas exceptionnels dont le capitaine est juge.

De kapitein oordeelt over de dringende gevallen, waarin het noodig is de zeelieden voor den arbeid op te roepen buiten de normale uren van hunnen dienst.

De oefeningen of werken in het belang der veiligheid, zoomede de werken die den zeeman persoonlijk betreffen, als : de zorgen voor eigen zindelijkheid, het onderhoud van klederen en logies, kunnen buiten dezelfde normale diensturen bevolen worden en worden niet beschouwd als arbeid voor den dienst van het schip. In de haven geschiedt het onderhouden van het logies evenwel tijdens de normale diensturen.

De zeeman is gehouden te allen tijde mede te werken tot het bergen hetzij van zijn eigen schip, hetzij van een ander schip, hetzij van de verongelukte overblijfsels, goederen en ladingen, alsmede tot het verleenen van bijstand aan elk in gevaar verkeerend vaartuig.

#### ART. 33.

Behoudens louter toeval of overmacht, mag aan den zeeman op zonen wettelijke feestdagen slechts zoodanig werk opgelegd worden als noodig is voor de gezondheid, de veiligheid, het voeren van het schip, den dienst van de opvarenden of de zorg voor de lading, zulks onverminderd het bepaalde bij het derde lid van het vorig artikel.

Wanneer de zondag niet is kunnen besteed worden aan de wekelijksche rust, wordt deze, zoo mogelijk, op een anderen dag van de week toegekend of naar de voorwaarden, tusschen partijen overeengekomen, vergoed.

#### ART. 34.

De zeeman is niet gehouden een anderen dienst te verrichten dan dien waarvoor hij zich heeft verhuurd, buiten de uitzonderingsgevallen, waarover de kapitein oordeelt.

## ART. 35.

Le défaut constaté avant le commencement du voyage des connaissances requises du marin pour l'accomplissement du service pour lequel il s'est engagé, constitue une juste cause de résiliation du contrat d'engagement maritime.

Si ce défaut est constaté en mer ou à l'étranger, le marin pourra être astreint à tout autre travail que le capitaine jugera pouvoir lui confier et ses gages subiront, s'il y a lieu, une réduction proportionnelle.

## ART. 36.

Le capitaine ou l'officier qui le remplace détermine les conditions dans lesquelles le marin peut descendre à terre.

## ART. 37.

Il est interdit au marin de charger sur le navire aucune marchandise pour son propre compte, sauf autorisation expresse de l'armateur.

Le marin qui contrevient à cette disposition est responsable de tous dommages, amendes ou peines fiscales subis de ce chef par le navire, sans préjudice du droit du capitaine de faire jeter ces marchandises à la mer.

## ART. 38.

Il est interdit au marin d'embarquer des boissons alcooliques sans l'autorisation du capitaine.

Il en est de même de toutes les denrées ou objets destinés à l'usage personnel du marin, soumis à des dispositions restrictives de la part des autorités du pays où le navire fait escale.

## ART. 35.

Wordt voor den aanvang van de reis vastgesteld, dat het den zeeman ontbreekt aan de kennis vereischt voor het verrichten van den dienst waarvoor hij zich heeft verhuurd, dan is dit een rechtmatige oorzaak van verbreking der arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst.

Geschied die vaststelling op zee of in het buitenland, dan kan de zeeman verplicht worden tot elk ander werk, dat de kapitein gevoegzaam zal ordeelen hem toe te vertrouwen. en wordt zijne gage, indien er aanleiding toe bestaat, naar evenredigheid verminderd.

## ART. 36.

De kapitein of de officier, die hem vervangt, bepaalt onder welke voorwaarden de zeeman zich aan wal mag begeven.

## ART. 37.

Behoudens uitdrukkelijke machtiging van den reeder, is het den zeeman verboden eenige koopwaar voor eigen rekening in het schip te laden.

De zeeman, die deze bepaling overtreedt is aansprakelijk voor alle schaden, fiskale geldboeten of straffen, door het schip uit dien hoofde opgelopen, zulks onverminderd het recht van den kapitein om bedoelde koopwaren over boord te doen werpen.

## ART. 38.

Het is den zeeman verboden, zonder machtiging van den kapitein alcoholische dranken aan boord te brengen.

Dit geldt eveneens ten opzichte van alle voor het persoonlijk gebruik van den zeeman bestemde waren of voorwerpen, welke vallen onder beperkende bepalingen vanwege de overheden van het land waar het schip aanlegt.

Le marin est tenu de déclarer en tout temps au capitaine les quantités exactes des objets de consommation personnelle qui sont en sa possession. Il est responsable de toutes les conséquences dérivant de fausses déclarations à ce sujet.

**Art. 39.**

Le marin doit prendre soin des objets mis à sa disposition par l'armateur.

En cas de destruction ou de détérioration volontaire, il est tenu de dommages-intérêts vis-à-vis de l'armateur.

**CHAPITRE III.**

**Des obligations de l'armateur**

**Art. 40.**

L'armateur est tenu d'engager un nombre suffisant de marins pour l'exploitation normale du navire.

**Art. 41.**

Un arrêté royal organisera un contrôle des vivres.

Lorsque l'armateur est tenu de pourvoir à la nourriture des marins au service de son navire, les vivres non consommés restent sa propriété.

La nourriture doit être saine, variée, suffisante et de bonne qualité.

**Art. 42.**

Tout réduction de la ration journalière devra être mentionnée au livre de bord.

Toute réduction non justifiée de la ration journalière donne lieu au profit du marin, à une indemnité équivalente

De zeeman is gehouden te allen tijde aan den kapitein aangifte te doen van de juiste hoeveelheid artikelen voor eigen verbruik die in zijn bezit zijn. Hij is aansprakelijk voor al de gevolgen, welke uit valsche verklaringen dienaangaande voortvloeien.

**Art. 39.**

De zeeman moet zorg dragen voor de voorwerpen, door den reeder te zijner beschikking gesteld.

In geval van vrijwillige vernieling of beschadiging, is hij tegenover den reeder tot schadeloosstelling gehouden.

**HOOFDSTUK III.**

**Van de verplichtingen van den reeder.**

**Art. 40.**

De reeder is gehouden een voldoende getal zeelieden voor de normale exploitatie van het schip in dienst te nemen.

**Art. 41.**

Bij Koninklijk besluit zal een toezicht op de levensmiddelen ingericht worden.

Wanneer de reeder gehouden is te voorzien in de voeding van de zeelieden, die in dienst staan van zijn schip, blijven de niet verbruikte levensmiddelen zijn eigendom.

Het voedsel moet gezond zijn, afgewisseld, voldoende en van goede hoedanigheid.

**Art. 42.**

Elke vermindering van het dagelijks rantsoen moet op het scheeps-journaal vermeld worden.

Elke niet gerechtvaardigde vermindering van het dagelijks rantsoen geeft den zeeman aanspraak op eene vergoe-

à la valeur des vivres non distribués.

Le commissaire maritime ou le consul fixe le montant de cette indemnité, sauf au marin à se pourvoir en justice ainsi qu'il est dit aux articles 108 et suivans ci-après.

#### ART. 43.

L'armateur doit fournir au marin à bord du navire un logis bien installé, proportionné au nombre des occupants et exclusivement réservé à leur usage.

La fourniture des objets de couchage n'incombe pas à l'armateur, sauf stipulation contraire.

#### ART. 44.

La perte ou la destruction des effets des marins par suite de naufrage, incendie à bord ou autre cas fortuit ou de force majeure est à charge de l'armateur.

Si un marin débarque en laissant des effets à bord, un inventaire doit être dressé par le capitaine assisté de deux marins.

#### ART. 45.

Le marin qui, dans un port du royaume ou à l'étranger, désirera formuler une plainte à raison de l'observation des prescriptions du présent titre, en informera le capitaine, qui sera tenu, à moins d'impossibilité majeure, de lui donner les facilités nécessaires pour se rendre devant le commissaire maritime ou le consul. Ceux-ci agiront ainsi qu'il est prévu aux articles 112 et suivans ci-après.

En cours de voyage, toute plainte d'un ou de plusieurs marins est formulée par écrit et remise au capitaine,

ding gelijk aan de waarde van de niet uitgereikte levensmiddelen.

De waterschout of de consul bepaalt het bedrag van deze vergoeding, met dien verstande dat de zeeman zich in rechte kan voorzien overeenkomstig verderstaande artikelen 108 en daaraanvolgende.

#### ART. 43.

De reeder moet den zeeman aan boord van het schip een goed ingericht logies bezorgen, dat ruimte biedt naar evenredigheid van het getal er in onder te brengen zeelieden en uitsluitend tot hun gebruik is bestemd.

De levering van het beddegoed komt niet ten laste van den reeder, tenzij anders is overeengekomen.

#### ART. 44.

Het verlies of de vernieling van de goederen der zeelieden ten gevolge van schipbreuk, brand aan boord of andere onvoorziene voorvallen of overmacht, komt ten laste van den reeder.

Wanneer een ontscheepte zeeman aan boord goederen achterlaat, moet daarvan door den kapitein, bijgestaan door twee zeelieden, een inventaris worden opgemaakt.

#### ART. 45.

De zeeman, die in eene haven van het Rijk of in het buitenland eene klacht wenscht in te dienen wegens het niet naleven van de voorschriften van dezen titel, geeft daarvan kennis aan den kapitein, die, behoudens hoogere onmogelijkheid, gehouden is hem gelegenheid te verschaffen om zich naar den waterschout of den consul te begeben. Laatstgenoemden handelen zooals voorzien is bij verderstaande artikelen 112 en daaraanvolgende.

Tijdens de reis, wordt elke klacht vanwege een of meer zeelieden schriftelijk opgemaakt en aan den kapitein

lequel est tenu de la faire parvenir sans délai au commissaire maritime ou au consul du premier port où le navire abordera.

Le commissaire maritime ou le consul saisi d'une plainte formulée dans les conditions des deux alinéas précédents, ouvrira une enquête immédiate en se faisant éventuellement assister d'experts techniques. Il peut prescrire telles mesures urgentes qu'il jugera opportunes.

Tout marin auteur d'une plainte reconnue non fondée est passible de peines disciplinaires et éventuellement de dommages-intérêts.

#### CHAPITRE IV.

##### Des gages.

##### SECTION PREMIERE.

##### *Du mode de supputation des gages.*

##### ART. 46.

Le marin est rémunéré de ses services soit à gages fixes, soit à profits éventuels ou au fret, soit par une combinaison de ces deux modes de rémunération.

Les parts de profits et de fret et les primes et allocations de toute nature stipulées au contrat sont, pour l'application de la présente loi, considérées comme gages.

##### ART. 47.

Lorsque le contrat d'engagement maritime stipule la rémunération du marin en tout ou en partie par parts de profits ou de fret, cette part n'est due que sur le profit ou le fret réellement acquis au navire. Elle est calculée conformément à la convention des parties ou aux usages belges

overhandigd, die gehouden is ze zonder verwijl te doen geworden aan den waterschout of den consul van de eerste haven waar het schip binnenloopt.

De waterschout of de consul, bij wien eene klacht wordt ingediend in de voorwaarden voorzien bij de twee vorenstaande alinea's, stelt aanstonds een onderzoek in, waarbij hij zich, zoo noodig, door deskundigen doet bijstaan. Hij kan alle dringende maatregelen voorschrijven, die hij gevoegzaam zal oordeelen.

Elke zeeman, die een als niet gegrond erkende klacht heeft ingediend kan gestraft worden met tuchtstraffen en, gebeurlijk, tot betaling van schadeloosstelling.

#### HOOFDSTUK IV.

##### Van de gages.

##### EERSTE AFDEELING.

##### *Van de wijze van berekening der gages*

##### ART. 46.

De zeeman wordt voor zijne diensten bezoldigd, hetzij op vaste gages, hetzij op gebeurlijke winsten of op de vracht, hetzij door samenvoeging van die twee wijzen van bezoldiging.

De aandeelen in de winst en in de vracht en de premiën en toekenningen van allen aard, welke in de overeenkomst zijn bedongen, worden, voor de toepassing van deze wet, als gage beschouwd.

##### ART. 47.

Wanneer de bezoldiging van den zeeman bij de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst geheel of gedeeltelijk op aandeel in de winst of in de vracht is bedongen, is dit aandeel slechts verschuldigd op de werkelijk door het schip verkregen winst of vracht. Het wordt berekend volgens

dont la preuve peut être faite par toutes voies de droit.

Le marin rémunéré au profit ou au fret a droit en sus de sa part à une indemnité en cas de retardement dans le départ, de prolongation ou d'abréviation du voyage provenant du fait de l'armateur ou du capitaine, lorsqu'il en a subi un dommage.

Si ces événements sont le fait du chargeur ou d'un tiers, le marin participe aux indemnités qui seraient adjugées au navire dans la proportion où il a droit au profit ou au fret.

#### ART. 48.

Le marin payé au mois est rémunéré en proportion de la durée effective de ses services.

Toute journée commencée est due en entier.

#### ART. 48.

Le marin rémunéré au voyage a droit à une augmentation proportionnelle de ses gages en cas de prolongation de voyage et à une indemnité en cas de retardement du départ, à moins que cette prolongation ou ce retardement ne soient dus à un cas de force majeure.

Il ne subit aucune réduction de gages en cas d'abréviation du voyage quelle qu'en soit la cause.

#### ART. 50.

Lorsque le marin est rémunéré partie par gages au mois, ou partie par gages au voyage, et partie par parts de profit ou de fret, le calcul de chacune des espèces de rémunération se fait en cas de retardement, de pro-

de overeenkomst der partijen of volgens de Belgische gebruiken, welke door alle rechtsmiddelen mogen bewezen worden.

De op de winst of op de vracht bezoldigde zeeman heeft, boven zijn aandeel, recht op eene vergoeding, in geval van uitstel van de afvaart of van verlenging of verkorting van de reis door toedoen van den reeder of den kapitein, indien hij uit dien hoofde schade geleden heeft.

Ontstaan die voorvallen door toedoen van den inlader of eene derde, dan heeft de zeeman deel in de gebeurlijk aan het schip toegewezen vergoedingen naar de verhouding volgens welke hij recht heeft op de winst of op de vracht.

#### ART. 48.

De bij de maand betaalde zeeman wordt bezoldigd naar evenredigheid van den werkelijken duur zijner diensten.

Voor elken begonnen dag is de geheele bezoldiging verschuldigd.

#### ART. 49.

De bij de reis bezoldigde zeeman heeft recht op een evenredige verhooging van zijne gage, in geval de reis wordt verlengd, en op eene vergoeding, in geval de afvaart wordt uitgesteld, tenzij die verlenging of dat uitstel te wijten zijn aan overmacht.

Zijne gage wordt niet verminderd, ingeval de reis, om het even om welke oorzaak, wordt verkort.

#### ART. 50.

Wordt de zeeman gedeeltelijk op gages per maand of gedeeltelijk op gages per reis, en gedeeltelijk op aandeel in de winst of in de vracht bezoldigd, dan wordt, in geval van uitstel, verlenging of verkorting van

longation ou d'abréviation de voyages conformément aux règles fixées aux articles 47, 48 et 49 ci-dessus.

#### ART. 51.

Le voyage est réputé commencé dès l'instant où le navire quitte son dernier emplacement en vue de faire route.

Toutefois, pour la supputation des gages, le voyage est réputé commencé dès l'instant où le marin prend son service à bord, conformément aux termes de son contrat.

#### ART. 52.

Lorsque le voyage n'a pu être commencé ou continué par suite d'une force majeure ou d'un cas fortuit, le marin est payé de ses gages au prorata des journées passées au service du navire et a droit en outre à une indemnité équivalente à la moitié des gages qui seraient dus pour la durée présumée du voyage, sans que cette indemnité puisse dépasser trois jours de gages.

#### ART. 53.

En cas de perte par naufrage du navire, le marin est payé de ses gages jusqu'au jour du sinistre et a droit à compter de ce jour, pour la période effective de chômage qu'il a subi, à une indemnité calculée, quel que soit le mode de rémunération stipulé au contrat au taux du salaire moyen des marins d'une catégorie correspondante rémunérés au mois. Cette indemnité ne peut en aucun cas dépasser la valeur de deux mois de gages.

de reis, elk van de verschillende bezoldigingen berekend overeenkomstig de regelen vastgesteld bij artikelen 47, 48 en 49 hiervoren.

#### ART. 51.

De reis wordt geacht begonnen te zijn op het oogenblik waarop het schip zijn laatste ligplaats verlaat om koers te zetten.

Voor de berekening van de gages wordt de reis evenwel geacht begonnen te zijn op het oogenblik waarop de zeeman zijnen dienst aan boord begint volgens de bepalingen van zijn contract.

#### ART. 52.

Wanneer de reis ten gevolge van overmacht of louter toeval niet is kunnen begonnen of voortgezet worden, wordt den zeeman zijne gage betaald naar verhouding van de dagen, gedurende welke hij in dienst van het schip is geweest, en heeft hij bovendien recht op eene vergoeding gelijk aan de helft van de gage, welke voor den veronderstelden duur van de reis zou verschuldigd zijn, zonder dat die vergoeding meer dan drie dagen gage kan dragen.

#### ART. 53.

Ingeval het vaartuig door schipbreuk verloren gaat, wordt den zeeman zijne gage betaald tot op den dag van de ramp en heeft hij, te rekenen van dien dag, voor den wezenlijken duur van zijne werkloosheid, recht op eene schadevergoeding, die, onverschillig welke wijze van bezoldiging bij de overeenkomst is bedongen, berekend wordt naar het bedrag van het gemiddeld loon van de bij de maand bezoldigde zeelieden van een overeenkomende categorie. Deze schadevergoeding kan in geen geval meer bedragen dan de waarde van twee maand gage.

Dans le cas de rémunération au voyage si la durée présumée de celui-ci devait échoir endéans les deux mois de la date du sinistre, le marin sera payé des gages convenus sans indemnité supplémentaire.

Le marin est payé en outre, d'après les bases fixées à l'alinéa 1<sup>er</sup> ci-dessus, pour le calcul de l'indemnité de chômage, des journées employées par lui à sauver les débris du navire, les effets naufragés ou la cargaison.

#### ART. 54.

En cas de prise ou de capture, ainsi qu'en cas de saisie-arrêt ou de déclaration d'innavigabilité non imputable au fait ou à la faute de l'armateur, le marin payé au mois ou au voyage a droit à ses gages à concurrence de la durée de ses services ; le marin payé au profit ou au fret reçoit, conformément aux termes de son contrat, sa part sur le profit ou le fret acquis au navire.

En cas de prise ou de capture, l'armateur ou le capitaine pourra déclarer le contrat d'engagement maritime résilié à partir du moment où le navire aura cessé de naviguer, à moins qu'il n'y ait impossibilité due à ces événements, de rapatrier le marin au port d'embarquement.

Si le marin demeure à bord pendant le temps de l'immobilisation du navire, il a droit, à titre d'indemnité et quel que soit le mode de sa rémunération, à cinquante pour cent des gages sur la base des salaires

Indien, de bezoldiging bedongen zijnde bij de reis, deze vermoedelijk had moeten eindigen binnen twee maand na den datum van de ramp, wordt den zeeman de overeengekomen gage zonder bijkomende vergoeding betaald.

Bovendien wordt de zeeman, volgens de grondslagen, bij het eerste lid hierboven vastgesteld voor de berekening van de vergoeding wegens werkloosheid, betaald voor de dagen, door hem besteed aan het bergen van de overblijfsels van het schip, de verongelukte goederen of de lading.

#### ART. 54.

Ingeval het schip wordt genomen of opgebracht, alsmede in geval van beslag onder derden of zoo het onzeewaardig wordt verklaard, zonder dat de onzeewaardigheid te wijten is aan het toedoen of de schuld van den reeder, heeft de bij de maand of bij de reis betaalde zeeman recht op zijne gage voor den duur van zijne diensten ; de op de winst of de vracht betaalde zeeman ontvangt, volgens de voorwaarden van zijne overeenkomst, zijn aandeel in de door het schip verkregen winst of vracht.

Ingeval het schip wordt genomen of opgebracht, kan de reeder of de kapitein de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst verbroken verklaren te rekenen van het oogenblik, dat het schip zal opgehouden hebben te varen, tenzij het ten gevolge van die voorvallen onmogelijk zou wezen, den zeeman naar de haven van inscheping terug te zenden.

Indien de zeeman aan boord blijft, gedurende den tijd, dat het schip wordt opgehouden, heeft hij, voor den duur van zijne aanwezigheid aan boord onverschillig op welke wijze hij wordt bezoldigd, als ver-

payés au mois, pendant la période de sa présence à bord.

Toutefois si, demeurant à bord pendant le temps de l'internement du navire, le marin y est astreint à un travail par l'armateur ou le capitaine, il a droit à l'intégralité des gages payés au mois, à concurrence de ses journées de travail.

#### ART. 55.

En cas de rupture du contrat par le fait ou la faute de l'armateur ou de son représentant avant le commencement du voyage, le marin a droit aux gages dus pour les journées par lui passées au service du navire et, en outre, à une indemnité représentant quinze jours de gages, s'il est engagé au mois, ou à une indemnité représentant quinze jours de gages, telle qu'elle peut être évaluée suivant la durée présumée du voyage.

Au cas où la rupture du voyage par le fait ou la faute de l'armateur surviendrait après le commencement du voyage, le marin est payé, si le contrat prévoit le paiement de ses gages, au mois, à concurrence de la durée de ses services, et reçoit, en outre, un mois de gages à titre d'indemnité.

Si le contrat prévoit le paiement des gages au voyage, le marin a droit à l'intégralité des gages stipulés au contrat.

#### ART. 56.

Si la convention est conclue au profit et au fret, en tout ou en partie, le marin a droit, en cas de rup-

goeding recht op vijftig ten honderd van de gages op den voet van de bij de maand betaalde loonen.

Indien de zeeman, die aan boord blijft gedurende den tijd dat het schip wordt vastgehouden, er door den reeder of den kapitein tot eenig werk wordt verplicht, heeft hij evenwel recht op het volle bedrag van de bij de maand betaalde gage voor de dagen gedurende welke hij werkzaam is geweest.

#### ART. 55.

Ingeval de overeenkomst door toedoen of door de schuld van den reeder of van zijnen vertegenwoordiger verbroken wordt vóór de reis is begonnen, heeft de zeeman recht op de gage verschuldigd voor de dagen, gedurende welke hij in dienst van het schip is geweest en, bovendien, zoo hij bij de maand is aangenomen, op eene vergoeding gelijk aan vijftien dagen gage of, zoo hij voor de reis is aangenomen, op eene vergoeding gelijk aan vijftien dage gage, zooals die kan geraamd worde volgens den veronderstelden duur van de reis.

Wordt de reis, nadat zij begonnen is, door toedoen of door de schuld van den reeder verbroken, dan wordt de zeeman, zoo bij de overeenkomst de betaling van zijne gage bij de maand is voorzien, voor den duur van zijne diensten betaald en ontvangt hij, bovendien, eene maand gage als schadevergoeding.

Voorziel de overeenkomst de betaling van de gages bij de reis, dan heeft de zeeman recht op het volle bedrag van de bij overeenkomst bedongen gage.

#### ART. 56.

Indien de overeenkomst geheel of gedeeltelijk gesloten is op aandeel in de winst of in de vracht, heeft de

ture de contrat par le fait ou la faute de l'armateur ou de son représentant, à une indemnité dont le montant est fixé de commun accord ou par le juge.

En cas de rupture par le fait ou la faute des chargeurs, le marin participe aux indemnités adjugées au navire dans la proportion où il aurait participé au profit ou au fret.

#### ART. 57.

En cas de mort du marin pendant la durée du contrat, ses gages sont dus à ses ayants droit jusqu'au jour du décès.

Les gages, profits ou parts du marin tué en accomplissant un acte de dévouement pour le salut du navire ou en le défendant, sont dus en totalité pour tout le voyage si le navire arrive à bon port.

Sauf dans le cas où le décès du marin est dû à sa propre faute, les frais funéraires exposés sont à la charge du navire.

#### ART. 58.

En cas de perte par défaut de nouvelles du navire, il est dû aux ayants droit du marin, outre les gages échus jusqu'aux dernières nouvelles :

Si le marin est engagé au mois :

Pour les vapeurs et les voiliers côtiers, un mois de gages;

Pour les voiliers pratiquant le long cours, trois mois de gages.

zeeman, in geval van verbreking der overeenkomst door toedoen of door de schuld van den reeder of van zijnen vertegenwoordiger, recht op eene schadevergoeding waarvan het bedrag in gemeen overleg of door den rechter wordt bepaald.

In geval van verbreking door toedoen of door de schuld van de inladers, heeft de zeeman deel in de aan het schip toegewezen schadevergoedingen naar de verhouding volgens welke hij deel zou gehad hebben in de winst of in de vracht.

#### ART. 57.

Komt de zeeman tijdens den loop der overeenkomst te overlijden, dan zijn zijne gages aan zijne rechtverkrijgenden verschuldigd tot op den dag van het overlijden.

De gages, winsten of aandeelen van den zeeman, die gedood werd terwijl hij een daad van toewijding verrichtte voor het behoud van het schip of terwijl hij dit verdedigde, zijn ten volle verschuldigd voor de geheele reis, zoo het schip in behouden haven aankomt.

Buiten het geval, dat het overlijden van den zeeman aan eigen schuld te wijten is, komen de gemaakte begrafenis-kosten ten laste van het schip.

#### ART. 58.

In geval het schip, wegens het uitblijven van tijdingen, als verloren dient beschouwd, is aan de rechtverkrijgenden van den zeeman, benevens de gage tot op het oogenblik van de laatste berichten, verschuldigd :

Zoo de zeeman bij de maand is aangenomen :

Eene maand gage, voor de stoomschepen en de kustzeilschepen ;

, Drie maand gage, voor de zeilschepen ter groote omvaart.

Si le marin est engagé au voyage:

La moitié de la rémunération qui lui serait due pour la partie de la traversée qui n'aurait pas été accomplie.

ART. 59.

Les marins d'un navire, à l'exception de ceux engagés au service d'une entreprise de sauvetage, qui ont sauvé un autre navire, participé à son sauvetage ou qui lui ont prêté assistance, ont droit à une part de la rémunération allouée à leur navire, dans les conditions fixées par la loi du 12 août 1911, formant le titre VIII du Livre II du Code de commerce.

ART. 60.

Le marin qui est appelé à remplir une fonction autre que celle pour laquelle il est engagé et comportant une rémunération supérieure à la sienne, a droit aux gages afférents à ces nouvelles fonctions pendant la durée de celles-ci.

ART. 61.

Pour l'application de la présente loi et notamment pour le calcul des gages, le mot mois s'entend du mois légal ou de trente jours.

SECTION II.

*De la suspension et de la rétention des gages.*

ART. 62.

Le marin absent sans autorisation au moment où il doit prendre

Zoo de zeeman bij de reis is aangenomen :

De helft van de bezoldiging, welke hem verschuldigd zou zijn voor het gedeelte van den overtocht, dat niet zou zijn volbracht.

ART. 59.

Met uitzondering van de zeelieden in dienst van eene bergingsonderneming, hebben de manschappen van een vaartuig die een ander schip hebben gered, tot zijne berging hebben meegewerkt of het bijstand hebben verleend, recht op een aandeel in het aan hun schip toegekende loon, onder de voorwaarden bepaald bij de wet van 12 Augustus 1911, welke titel VIII van Boek II van het Wetboek van koophandel uitmaakt.

ART. 60.

De zeeman, wien opgedragen word andere werkzaamheden te verrichten dan die waarvoor hij is aangenomen, wanneer aan die werkzaamheden een hoogere bezoldiging dan de zijne is toegekend, heeft recht op de aan die nieuwe werkzaamheden verbonden gage voor den tijd dat hij ze waarneemt.

ART. 61.

Voor de toepassing van deze wet, inzonderheid voor de berekening der gages, wordt onder het woord maand verstaan de wettelijke maand van dertig dagen.

AFDEELING II.

*Van de schorsing en de inhouding der gages.*

ART. 62.

De zeeman die, op het oogenblik, dat hij zijnen dienst moet beginnen

son service ou qui s'absente pendant le cours de son contrat sans autorisation, perd le droit à ses gages pendant la durée de son absence, sans préjudice des dommages-intérêts qui pourraient être réclamés par l'armateur.

Les dispositions du présent article ne préjudicient en rien celles de l'article 30.

#### ART. 63.

En cas de congédiement du marin pour absence irrégulière, le capitaine pourra retenir sur les salaires restant dus, quinze jours de gages.

Le capitaine consignera les sommes ainsi retenues entre les mains du commissaire pour sûreté des dommages-intérêts que le marin pourrait être condamné à payer à l'armateur du chef du préjudice subi.

Les sommes consignées sont restituées au marin, si dans le délai d'un mois, à compter de la fin du voyage, aucune action en dommages-intérêt n'a été introduite en justice par l'armateur.

#### ART. 64.

Il est interdit à l'armateur d'opérer sur les gages du marin aucune retenue ou suspension du chef d'inexécution de ses obligations autres que celles prévues aux articles 62 et 63 ci-dessus, celles établies pour la pêche, par les usages en vigueur et prévues au contrat d'engagement à la part ou au profit ou celles imposées par le capitaine, à titre de mesure disciplinaire.

zonder verlof afwezig is of die zich, tijdens den loop der overeenkomst, zonder verlof van boord verwijderd, verliest het recht op zijne gage voor den duur van zijne afwezigheid, onverminderd de schadeloosstelling welke door den reeder zou kunnen gevorderd worden.

De bepalingen van dit artikel zijn van toepassing onverminderd die van artikel 30.

#### ART. 63.

Bij afdanking van den zeeman wegens onregelmatige afwezigheid, kan de kapitein op het nog verschuldigd loon vijftien dagen gage inhouden.

De aldus ingehouden sommen worden door den kapitein in handen van den zeecommissaris gestort als waarborg voor de schadeloosstelling, tot betaling waarvan de zeeman ten bate van den reeder zou kunnen veroordeeld worden uit hoofde van de door dezen geleden schade.

De in bewaring gegeven sommen worden aan den zeeman terugbetaald, indien de reeder binnen eene maand, te rekenen van het einde der reis, geen rechtsvordering tot vergoeding van schade heeft ingesteld.

#### ART. 64.

Het is den reeder verboden op de gage van den zeeman wegens het niet nakomen door dezen van zijne verplichtingen, eenige andere afhouding of schorsing toe te passen dan die welke voorzien zijn bij artikelen 62 en 63 hierboven, die welke voor de visscherij, door de van kracht zijnde gebruiken vastgesteld en bij de dienstovereenkomsten op aandeel of op de winst zijn voorzien of die welke door den kapitein als luchtmaatregel worden opgelegd.

## SECTION III.

*De la liquidation et du paiement  
des gages.*

## ART. 65.

Quel que soit le mode de rémunération, les gages du marin doivent être payés en monnaie ayant cours légal.

Si le paiement est effectué à l'étranger, il peut être fait en monnaie du pays, au taux du change du jour sous le contrôle du consul.

Il est interdit d'insérer dans le contrat d'engagement maritime des clauses permettant à l'armateur d'imposer aux marins des conditions de nature à lui enlever la faculté de disposer librement de son salaire.

Le paiement des salaires ne peut être fait dans des cabarets, débits de boissons, magasins, boutiques ou dans des locaux y attenants.

## ART. 66.

Les gages des marins sont liquidés et payés à l'expiration du rôle d'équipage ou à la fin de chaque voyage, au retour du navire, dans un port du Royaume.

Les conventions des parties peuvent déroger à cette règle, pourvu qu'elles ne fassent pas obstacle à la liquidation des gages en Belgique au moment de l'expiration du rôle d'équipage, et qu'elles ne prolongent pas au delà de trois mois la période comprise entre deux liquidations si le navire revient dans un port belge à des intervalles plus rapprochés.

Les gages du marin débarqué régulièrement en Belgique ou à l'étranger avant l'expiration du rôle

## AFDEELING III.

*Van de vereffening en de betaling  
der gages.*

## ART. 65.

De gage van den zeeman op welke wijze deze ook wordt bezoldigd moet betaald worden in wettig gangbare munt.

Heeft de betaling plaats in het buitenland, dan mag zij onder het toezicht van den consul tegen den wisselkoers van den dag in munt van het land geschieden.

Het is verboden in de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst bepalingen op te nemen welke den reeder toelaten aan den zeeman voorwaarden op te leggen, waardoor dezen het recht wordt onttrokken om vrij over zijn loon te beschikken.

De uitbetaling van de loonen mag niet geschieden in herbergen, drankslufterijen, magazijnen, winkels of in daaraan palende lokalen.

## ART. 66.

De gages van de zeelieden worden vereffend en betaald bij het vervallen van de monsterrol of bij het einde van elke reis bij den terugkeer van het schip in eene haven van het Rijk.

Van dezen regel mag afgeweken worden bij de overeenkomsten der partijen, op voorwaarde dat de vereffening van de gages in België op het oogenblik dat de monsterrol vervalt er niet wordt verhinderd en het tijdsverloop tusschen twee vereffeningen niet boven de drie maand wordt verlengd, zoo het schip bij kortere tusschenpoozen in een Belgische haven wederkeert.

De gage van den zeeman, die voor de monsterrol vervalt, in België of in het buitenland regelmatig wordt

d'équipage sont liquidés au moment du débarquement.

ART. 67.

Si la liquidation des gages a lieu dans un port belge, le paiement est effectué au plus tard, dans les quarante-huit heures entre les mains du marin ou dans le cas des articles 57 et 58 entre les mains de ses ayants droit. Il se fera sous le contrôle du commissaire maritime, si l'intervention de celui-ci est requise par une des parties.

Si dans le cas du dernier alinéa de l'article précédent, la liquidation a lieu à l'étranger, le paiement s'effectue au débarquement et sous le contrôle du consul, si l'intervention de celui-ci est requise par l'une des parties. Toutefois, en cas de rapatriement du marin, le paiement ne peut être fait qu'au retour du marin en Belgique, entre ses mains ou à ses ayants droit, auquel cas il pourra être accordé une avance à compte au moment du débarquement.

Le paiement des gages est mentionné au rôle d'équipage et sur le livret du marin.

ART. 68.

Les parts de profits et de fret sont payées conformément aux conventions des parties ou aux usages.

ART. 69.

Les gages et parts du marin absents sont, s'il y a lieu, entre les mains du commandant maritime pour compte des absents.

ontscheept, wordt op het oogenblik van de ontscheeping vereffend.

ART. 67.

Worden de gages in een Belgische haven vereffend, dan geschiedt de betaling uiterlijk binnen acht en veertig uur, in handen van den zeeman of, in het geval bedoeld bij artikelen 57 en 58 in handen van zijne rechtverkrijgenden. Zij heeft plaats onder het toezicht van den waterschout, zoo eene der partijen dezes tusschenkomst vordert.

Wanneer de vereffening in het geval bedoeld bij het laatste lid van het vorig artikel, in het buitenland geschiedt, heeft de betaling bij de ontscheeping plaats, onder het toezicht van den consul, zoo eene der partijen dezes tusschenkomst vordert. Wordt de zeeman naar de haven van inscheeping teruggezonden, dan mag de betaling evenwel slechts bij zijnen terugkeer in België in zijne handen of in handen van zijne rechtverkrijgenden geschieden, in welk geval op het oogenblik der ontscheeping, een voorschot op afrekening kan worden toegestaan.

De uitbetaling der gage wordt op de monsterrol en op het boekje van den zeeman vermeld.

ART. 68.

De aandeelen in de winst of in de vracht worden betaald volgens de overeenkomsten der partijen of volgens de gebruiken.

ART. 69.

De gages en aandeelen van den afwezigen of verdwenen zeeman worden, zoo er aanleiding toe bestaat, voor rekening van de rechtverkrijgenden, ter bewaring in handen van den waterschout gestort.

## ART. 70.

En cas de contestation sur le décompte de tout ou partie des gages et parts, la partie contestée est consignée entre les mains du commissaire maritime en attendant qu'il soit statué par le juge compétent à la requête de la partie la plus diligente.

## SECTION IV.

*Des avances et délégations.*

## ART. 71.

À la demande du marin, il lui sera consenti des avances à valoir sur ses gages soit au moment de l'enrôlement, soit au cours du voyage.

Quel que soit le mode de rémunération prévu au contrat, les avances versées au moment de l'enrôlement ne pourront dépasser un mois de gages pour les marins naviguant au long cours ou un cinquième du total des gages qui seront dus par voyage, si celui-ci ne doit pas dépasser la durée d'un mois.

Les paiements d'avances versées en cours de voyage sont mentionnés au rôle d'équipage sous la signature du marin ou à défaut de deux officiers de l'équipage.

Les avances versées en cours de voyage ne peuvent dépasser d'un tiers les sommes restant dues au marin au moment où l'avance est demandée.

## ART. 72.

Le marin peut, au moment de son enrôlement, déléguer ses gages et parts sans que cette délégation puisse toutefois dépasser les deux tiers du montant total de ses gages et parts.

## ART. 70.

In geval van betwisting nopens de afrekening van het gansche bedrag of een gedeelte der gages en aandeelen, wordt het gedeelte waarover de betwisting is ontstaan, ter bewaring in handen van den waterschout gestort, in afwachting dat, op verzoek van de meest gereede partij, door den bevoegden rechter uitspraak wordt gedaan.

## AFDEELING IV.

*Van de voorschotten en volmachten.*

## ART. 71.

Op verzoek van den zeeman worden hem, hetzij bij de aanmonstering, hetzij tijdens de reis, voorschotten op afrekenig van zijn gage toegestaan.

Onverschillig welk loonstelsel bij de overeenkomst is voorzien, mogen de bij de aanmonstering gestorte voorschotten niet meer bedragen dan eene maand gage voor de zeelieden ter lange omvaart of een vijfde van het gezamenlijk bedrag der gage, verschuldigd voor de reis, zoo deze niet meer dan eene maand moet duren.

De betaling van tijdens de reis gestorte voorschotten wordt op de monsterrol vermeld en bevestigd door de handteekening van den zeeman, of bij gebrek daaraan van twee officieren der bemanning.

De tijdens de reis gestorte voorschotten mogen niet meer bedragen dan een derde van de sommen welke aan den zeeman nog verschuldigd zijn op het oogenblik dat om het voorschot wordt gevraagd.

## ART. 72.

De zeeman kan, op het oogenblik van de aanmonstering, zijne gage en zijn aandeel bij volmacht overdragen, zonder dat hij evenwel aldus over meer dan twee derden van het gezamenlijk

Les délégations sont payées aux délégataires suivant la convention des parties.

Le mode de paiement des délégations, leurs montants périodiques et les noms et adresses des bénéficiaires sont mentionnés au rôle d'équipage.

Si le marin n'a pas usé de la faculté de déléguer au moment de l'enrôlement, des délégations pourront être consenties en cours de voyage dans les limites et conditions fixées ci-dessus. La demande est transmise sans délai par le capitaine à l'armateur.

L'armateur est tenu de verser régulièrement entre les mains des délégataires ou de leur faire parvenir le montant de la délégation aux échéances convenues.

#### ART. 73.

Toute délégation de gage stipulée au moment de l'enrôlement peut être révoquée par le marin au cours du voyage.

La révocation est signifiée par écrit au capitaine qui la consigne au rôle d'équipage et en donne connaissance à son armement par la voie la plus rapide.

#### ART. 74.

Les avances et délégations déjà payées ou échues ne sont pas sujettes à répétition en cas de rupture du contrat d'engagement maritime par l'armateur, le capitaine ou les affrêteurs.

Il en est de même en cas de rupture par force majeure, sauf convention contraire.

bedrag van zijn gage en zijn aandeel mag beschikken.

De bij volmacht overgedragen sommen worden aan de aanwezigen rechtverkrigenden uitbetaald volgens de overeenkomst der partijen.

De wijze van uitbetaling der volmachten, het periodiek uit te keeren bedrag, alsmede de naam en het adres van de rechtverkrigenden worden op de monsterrol vermeld.

Indien de zeeman op het oogenblik van de aanmonstering geen gebruik gemaakt heeft van het recht van overdragen, mogen volmachten tijdens de reis worden toegestaan binnen de grenzen en op de voorwaarden hierboven bepaald. De aanvraag wordt door den kapitein zonder twijfel aan den reeder gezonden.

De reeder is gehouden het bedrag der volmacht regelmatig op de overeengekomen vervaldagen in handen van de aangewezen rechtverkrigenden te storten of het hun te doen geworden.

#### ART. 73.

Elke bij de aanmonstering gegeven volmacht kan door den zeeman tijdens de reis herroepen worden.

De herroeping wordt schriftelijk beteekend aan den kapitein, die ze op de monsterrol inschrijft en er langs den snelsten weg, kennis van geeft aan zijne reederij.

#### ART. 74.

De reeds betaalde of vervallen voorschotten en overgedragen sommen kunnen niet terug gevorderd worden, indien de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst verbroken wordt door toedoen van den reeder, den kapitein of de bevrachters.

Dit geldt eveneens in geval van verbreking voor overmacht, tenzij daaromtrent anders is overeengekomen.

Elles sont sujettes à restitution à concurrence des sommes excédant le montant des gages promérites au moment du décompte en cas de rupture du contrat par le fait du marin.

#### SECTION V.

##### *De la saisie.*

#### ART. 75.

Les dispositions en vigueur relatives à l'incessibilité et à l'insaisissabilité des salaires des ouvriers et des appointements des employés sont applicables aux marins. Les officiers et les capitaines sont assimilés aux employés pour l'application de ces dispositions.

#### ART. 76.

Les dispositions de l'article précédent sont applicables aux gages, parts et profits accordés aux marins en cas de maladie ou blessure, conformément à l'article 83 de la présente loi.

Sont insaisissables pour quelque cause que ce soit :

Les effets, instrument et objets quelconques appartenant au marin et servant à l'exercice de sa profession ;

Les sommes dues au marin pour frais médicaux et pharmaceutiques et pour rapatriement.

#### ART. 77.

Les saisies-arrêts des gages, parts ou profits des marins s'opèrent conformément aux articles 557 et suivants du Code de procédure civile entre les mains du commissaire maritime du port d'enrôlement en Belgique et du

In geval van verbreking der overeenkomst door toedoen van den zeeman, zijn zij aan teruggave onderworpen tot het bedrag, waarmede zij de tot op het oogenblik van de afrekening verdiende gage overtreffen.

#### AFDEELING V.

##### *Van de beslaglegging.*

#### ART. 75.

De van kracht zijnde bepalingen betreffende de onafstaanbaarheid en de onaantastbaarheid van de loonen der werklieden en de bezoldigingen der bedienden zijn toepasselijk ten opzichte van de zeelieden. Voor de toepassing van die bepalingen zijn de officieren en kapitein met de bedienden gelijk gesteld.

#### ART. 76.

De bepalingen van het vorig artikel zijn toepasselijk op de gages, aandeelen en winsten, die den zeeman, in geval van ziekte of verwonding worden toegekend, overeenkomstig artikel 83 van deze wet.

Zijn onaantastbaar, om welke reden ook :

De kleederen, werktuigen of voorwerpen van allen aard, die het eigendom zijn van den zeeman en dienen tot het uitoefenen van zijn beroep ;

De sommen, aan den zeeman verschuldigd voor dokters- en apothekerskosten en voor de terugreis naar de haven van inschepping.

#### ART. 77.

De beslaglegging onder derden van de gages, aandeelen of winsten der zeelieden geschiedt, overeenkomstig artikel 557 en daaraanvolgende van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging, in handen van den zeecommis-

port d'Anvers en cas d'enrôlement à l'étranger.

Toutefois, pour les gages, profits ou parts payables dans la Colonie, les saisies arrêts pourront être opérées conformément aux règles qui y sont en vigueur, entre les mains d'un représentant de l'armement ou à défaut entre les mains d'un commissaire maritime.

#### CHAPITRE V.

##### Des maladies et blessures des marins.

###### ART. 78.

Sauf les cas où il y aurait lieu d'appliquer les dispositions de la loi sur la réparation des accidents du travail survenus aux gens de mer, les droits du marin tombé malade ou blessé au service du navire sont régis par les dispositions du présent chapitre.

###### ART. 79.

Pour l'application des dispositions du présent chapitre, le voyage est réputé commencé dès le moment de l'embarquement du marin.

Il est terminé par l'arrivée du navire au port d'embarquement où l'engagement du marin prend fin suivant la convention des parties.

###### ART. 80.

Le marin est soigné aux frais du navire s'il tombe malade ou s'il est blessé pendant la durée du contrat d'engagement après le commencement du voyage.

saris van de haven van aanmonstering in België en van de haven van Antwerpen in geval van aanmonstering in het buitenland.

Voor de in de Kolonie betaalbare gages, winsten of aandeelen, kan beslaglegging onder derden evenwel overeenkomstig de aldaar van kracht zijnde regelen geschieden in handen van eenen vertegenwoordiger van de reederij of bij gebreke daaraan in handen van den waterschout.

#### HOOFDSTUK V.

##### Van de ziekten en verwondingen der zeelieden.

###### ART. 78.

Behoudens de gevallen, waarin de bepalingen van de wet op de vergoeding voor arbeidsongevallen aan zeelieden overkomen dienen toegepast, worden de rechten van den zeeman die ziek valt of gekwetst wordt in dienst van het schip door de bepalingen van dit hoofdstuk geregeld.

###### ART. 79.

Voor de toepassing van de bepalingen van dit hoofdstuk wordt de reis geacht begonnen te zijn op het oogenblik dat de zeeman aan boord is gekomen.

Zij wordt geacht geëindigd te zijn bij de aankomst van het schip in de haven van inscheping, waar de verbintenis van den zeeman volgens de overeenkomst der partijen, ten einde loopt.

###### ART. 80.

De zeeman wordt verzorgd op kosten van het schip, wanneer hij ziek valt of gekwetst wordt gedurende den loop van de dienstovereenkomst na het begin van de reis.

## ART. 81.

Dans le cas de l'article précédent, les soins sont dus pendant toute la durée du voyage pour lequel le marin était engagé. Toutefois ces soins ne sont dus que jusqu'au retour du marin au port d'embarquement ou dans un port du Royaume ou jusqu'à ce que la maladie soit devenue incurable ou la blessure consolidée ou jusqu'à la guérison, si ces événements surviennent avant la fin du voyage.

## ART. 82.

Le marin est laissé à terre quand le médecin du bord ou tout autre médecin désigné par l'autorité maritime ou le consul en reconnaît la nécessité. Il sera hospitalisé si son état le requiert.

## ART. 83.

Dans le cas de l'article 80 ci-dessus, le gages sont payés au marin aussi longtemps qu'il a droit aux soins à charge du navire dans les conditions prévues à l'article 81.

Toutefois, si le marin débarqué à l'étranger est rapatrié guéri ou en état d'incurabilité ou de consolidation avant la fin du voyage pour lequel il s'était engagé, il a droit à ses salaires jusqu'au jour de son retour en Belgique.

Lorsque le marin est rémunéré en tout ou en partie au profit ou au fret, les gages qui lui sont dus aux termes du présent article sont calculés d'après le salaire journalier moyen attribué dans le port d'embarquement aux marins des mêmes grades et catégories et sont déterminés par le commissaire

## ART. 81.

In het bij vorenstaand artikel bedoeld geval, zijn de zorgen verschuldigd tijdens gansch de reis, waarvoor de zeeman was aangenomen. Ze zijn evenwel slechts verschuldigd tot den terugkeer van den zeeman in de haven van inscheeping of in eene haven van het Rijk of tot dat de ziekte ongeneeslijk geworden of de wonde geheeld is of tot de genezing, zoo deze gebeurlijkheden zich voor het einde van de reis voordoen.

## ART. 82.

De zeeman wordt aan wal gelaten wanneer de scheepsdokter of elk andere, door de zeevaartoverheid of den consul aangewezen geneesheer de noodzakelijkheid daarvan erkent. Hij wordt naar een ziekenhuis overgebracht zoo zijn toestand dit vergt.

## ART. 83.

In het bij artikel 80 hiervoren bedoeld geval wordt aan den zeeman zijne gage betaald zoolang hij, onder de bij artikel 81 voorziene voorwaarden, recht heeft op zorgen ten laste van het schip.

Wordt de in het buitenland ontscheepte zeeman genezen of als ongeneeslijk of met geheelde wonden voor het einde van de reis, waarvoor hij zich verhuurd had, naar de haven van inscheeping teruggezonden, dan heeft hij evenwel recht op zijn loon tot op den dag van zijne terugkomst in België.

Wanneer de zeeman geheel of gedeeltelijk op de winst of op de vracht is bezoldigd, wordt de hem overeenkomstig dit artikel verschuldigde gage berekend volgens het gemiddeld dagloon, dat in de haven van inscheeping wordt toegekend aan de zeelieden van denzelfden graad en dezelfde catego-

maritime, sauf recours devant les tribunaux.

ART. 84.

Les dispositions des articles 80, 81 et 83 ci-dessus ne sont pas applicables si la maladie ou la blessure sont imputables à une faute grave du marin, ou si, sorti du navire sans autorisation, il est blessé à terre.

Dans ce cas, le capitaine est tenu de pourvoir aux soins du marin jusqu'à son débarquement s'il y a lieu. Toutefois, s'il ne peut continuer ses services au navire, le marin cessera d'avoir droit à ses gages à partir du jour où il n'aura plus servi. Il sera logé et nourri aux frais du navire, jusqu'au moment de son débarquement. Ces frais peuvent être récupérés à charge du marin.

CHAPITRE VI.

**Du rapatriement.**

ART. 85.

Le marin débarqué à l'étranger a droit, aux frais du navire, au rapatriement jusqu'au port d'embarquement.

Le rapatriement comprend le transport, le logement et la nourriture.

Ces frais peuvent être récupérés à charge du marin si celui-ci est débarqué pour raison disciplinaire ou par suite de blessure subie ou de maladie contractée dans les conditions prévues au premier alinéa de l'article précédent.

ART. 86.

Si le marin désire être rapatrié, le

rie, en vastgesteld door den waterschout, behoudens verhaal bij de rechtbanken.

ART. 84.

De bepalingen van vorenstaande artikelen 80, 81 en 83 zijn niet toepasselijk, indien de ziekte of de verwonding te wijten zijn aan een zware fout van den zeeman of indien hij, na het schip zonder verlof verlaten te hebben, aan wal wordt gekwetst.

In dit geval is de kapitein gehouden in de verzorging van den zeeman te voorzien tot deze wordt ontscheept, zoo hiertoe aanleiding bestaat. Kan de zeeman zijne werkzaamheden aan boord niet voortzetten, dan houdt hij evenwel op recht te hebben op zijne gage te rekenen van den dag dat hij niet heeft gediend. Tot op het oogenblik van zijne ontscheeping worden hem, ten laste van het schip, logies en voedsel verstrekt. De kosten hiervan kunnen op den zeeman verhaald worden.

HOOFDSTUK VI.

**Van de terugzending naar de haven van inscheeping.**

ART. 85.

De in het buitenland ontscheepte zeeman heeft recht om op kosten van het schip tot in de haven van inscheeping teruggevoerd te worden.

De terugzending omvat vervoer, logies en voedsel.

De kosten er van kunnen op den zeeman verhaald worden, indien deze wordt ontscheept om eene tuchttreden of ten gevolge van verwonding of ziekte opgelopen in de voorwaarden, voorzien bij het eerste lid van vorenstaand artikel.

ART. 86.

Verlangt de zeeman naar de haven

capitaine pourra assurer le rapatriement par son propre navire si celui-ci doit faire escale, dans un délai raisonnable, au port d'embarquement du marin.

Le capitaine aura encore la faculté de rapatrier le marin par son propre navire dans le cas où, le port d'embarquement du marin étant situé en Belgique, le navire doit faire escale dans un port du Royaume-Uni ou du continent situé entre Bordeaux et Hambourg, ces deux ports y compris. De ce port au port d'embarquement, les frais de rapatriement sont à la charge du navire.

Le capitaine est déchargé de l'obligation de rapatrier le marin si celui-ci s'est procuré un autre engagement ou aurait pu se procurer au port de son débarquement un engagement à bord d'un navire belge devant se rendre dans un délai raisonnable au port de son embarquement ou dans un port du royaume.

Si le marin embarqué dans un port du Royaume s'est procuré un autre engagement et a été débarqué dans un port du Royaume-Uni ou du continent entre Bordeaux et Hambourg, ces deux ports y compris les frais de rapatriement sont à charge du navire de ce port au port d'embarquement.

## CHAPITRE VII.

### Des garanties et privilèges.

#### ART. 87.

La limitation légale de responsabilité établie au profit des propriétaires de navire n'est pas applicable aux

van inscheping teruggevoerd te worden dan kan de kapitein voor de terugreis zorgen door middel van zijn eigen schip, zoo dit binnen een redelijken tijd moet aanleggen in de haven waar de zeeman aan boord is gekomen.

De kapitein zal ook nog het recht hebben den zeeman op zijn eigen schip terug te voeren; ingeval de haven waar de zeeman werd ingescheept, in België is gelegen en het schip moet aanleggen in eene haven van het Vereenigd Koninkrijk of van het vasteland gelegen tusschen Bordeaux en Hamburg, deze twee havens mede inbegrepen. Van deze haven tot de haven van inscheping komen de kosten van de terugreis ten laste van het schip.

De kapitein is ontslagen van de verplichting den zeeman naar de haven van inscheping terug te zenden, indien laatstgenoemde een andere verbintenis heeft bekomen of in de haven waar hij ontscheept werd, eene verbintenis had kunnen bekomen op een Belgisch schip, dat zich, binnen een redelijken tijd, naar de haven van inscheping of naar eene haven van het Rijk moet begeven.

Indien de zeeman, die in eene haven van het Rijk is ingescheept, een andere verbintenis heeft aangegaan en ontscheept werd in eene haven van het Vereenigd Koninkrijk of van het vasteland gelegen tusschen Bordeaux en Hamburg, deze twee havens mede inbegrepen, komen de kosten van de terugreis van deze haven tot de haven van inscheping ten laste van het schip.

## HOOFDSTUK VII.

### Van de waarborgen en voorrechten.

#### ART. 87.

De beperking van de aansprakelijkheid, zooals die bij de wet is voorzien ten bate van de eigenaars van schepen

créances résultant pour le marin des dispositions de la présente loi.

ART. 88.

Les créances du marin résultant du contrat d'engagement maritime tel qu'il est réglé par les dispositions de la présente loi, sont privilégiées sur le navire et le fret dans les conditions prévues à l'article 23 du Livre II du Code de commerce.

CHAPITRE VIII.

De la fin et de la résiliation du contrat d'engagement.

ART. 89.

Le contrat d'engagement maritime prend fin quel que soit sa nature :

- 1° Par la mort du marin ;
- 2° Par la perte, par l'innavigabilité officiellement constatée, la prise ou la capture du navire ;
- 3° Par la mise en détention du marin comme auteur ou complice d'une infraction ;
- 4° Par la résolution prononcée par jugement en vertu des dispositions de l'article 1184 du Code civil ou toute autre voie judiciaire ;
- 5° Par le débarquement du marin pour cause de maladie ou de blessure ;
- 6° Par le consentement mutuel des parties ;
- 7° Par l'application des dispositions de l'article 30 ci-dessus ;
- 8° Par l'échéance du terme ;
- 9° Par le congé régulièrement donné par une partie à l'autre ;
- 10° Par l'inexécution des engagements de l'une des parties.

is niet toepasselijk op de schuldvorderingen, welke voor den zeeman uit de bepalingen van deze wet voortvloeien.

ART. 88.

De schuldvorderingen van den zeeman welke voortvloeien uit de arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst zooals deze geregeld is bij de bepalingen van deze wet zijn op het schip en de vracht bevoorrecht onder de voorwaarden, voorzien bij artikel 23 van Boek II van het Wetboek van koophandel.

HOOFDSTUK VIII.

Van het einde en de verbreking der arbeidsovereenkomst.

ART. 89.

De arbeidsovereenkomst wegens scheepsdienst, om het even van welken aard zij mogen wezen, loopt ten einde :

- 1° Door den dood van den zeeman ;
- 2° Door het verlies, de officieel vastgestelde onzeewaardigheid, het nemen of het opbrengen van het schip ;
- 3° Door het in hechtenis nemen van den zeeman als dader van of medeplichtige van een misdrijf ;
- 4° Door de ontbinding, uitgesproken bij vonnis krachtens de bepalingen van artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek of langs elk anderen gerechtelijken weg ;
- 5° Door het ontschepen van den zeeman wegens ziekte of verwonding.
- 6° Bij wederzijdsche toestemming van de partijen ;
- 7° Bij toepassing van de bepalingen van vorenstaand artikel 30 ;
- 8° Bij het vervallen van den termijn ;
- 9° Ingevolge regelmatige opzegging door eene der partijen aan de andere beteekend ;
- 10° Door het niet uitvoeren van de verbintenissen van eene der partijen.

## ART. 90.

Le contrat d'engagement conclu pour un ou plusieurs voyages prend fin à l'arrivée du navire au port stipulé au contrat, conformément au deux derniers alinéas de l'article 26 ci-dessus.

## ART. 91.

Le contrat d'engagement conclu pour une durée déterminée prend fin à l'expiration du terme pour lequel il a été conclu.

Lorsque ce terme vient à échoir en cours de voyage, l'engagement du marin ne prend fin qu'à l'arrivée du navire au premier port où il touchera.

## ART. 92.

Si le contrat est conclu pour une durée indéterminée, les parties ne pourront y mettre fin que dans un port du Royaume et moyennant congé signifié à l'autre partie.

Le congé est soumis à un délai de préavis qui ne peut être inférieur à vingt-quatre heures pour la navigation au cabotage et à quarante-huit heures pour la navigation au longs cours.

En cas de rupture irrégulière du contrat, il y a lieu à indemnité évaluée suivant les usages du port, la nature des services engagés et en tenant compte de toutes circonstances pouvant justifier l'existence d'un préjudice et déterminer l'étendue de celui-ci.

## ART. 93.

Le capitaine ne pourra congédier le marin sans préavis ni exiger son débarquement immédiatement que si un motif grave tel que la sécurité du navire ou la tranquillité de l'équipage justifie cette mesure et après autorisa-

## ART. 90.

De voor eene of meer reizen gesloten dienstovereenkomst loopt ten einde bij de aankomst van het schip in de bij de overeenkomst bepaalde haven, overeenkomstig de laatste twee leden van vorenstaand artikel 26.

## ART. 91.

De voor een bepaalden tijd gesloten dienstovereenkomst loopt ten einde bij het verstrijken van den termijn waarvoor zij werd aangegaan.

Komt deze termijn tijdens de reis te vervallen, dan neemt de verbintenis van den zeeman slechts een einde bij de aankomst van het schip in de eerste haven welke het aandoet.

## ART. 92.

Is de overeenkomst gesloten voor een onbepaalden tijd, dan kunnen de partijen er slechts een einde aan maken in eene haven van het Rijk, onder verplichting opzegging te beteekenen aan de andere partijen.

De opzegging moet voor de kustvaart, ten minste vier en twintig uur, en, voor de groote omvaart, ten minste acht en veertig uur vooraf geschieden.

Onregelmatige verbreking van de overeenkomst geeft aanleiding tot schadevergoeding waarvan het bedrag volgens de gebruiken van de haven enden aard der verhuurde diensten wordt begroot, met inachtneming van alle omstandigheden welke het bestaan van eenig nadeel kunnen bewijzen en er den omvang van bepalen.

## ART. 93.

De kapitein mag den zeeman slechts zonder opzeggingstermijn afdanken of slechts eischen, dat hij onmiddellijk worde ontscheept zoo dergelijke maatregel om ernstige reden, zooals de veiligheid van het schip of de gerustheid

tion du commissaire maritime ou du consul. La cause du congédiement sera portée au rôle d'équipage. Dans ce cas, le marin n'a pas droit à indemnité et il pourra lui être réclamé des dommages-intérêts si la rupture a causé un préjudice à l'armateur.

#### ART. 94.

Le marin peut, en respectant le délai de préavis prévu par l'article 92 ci-dessus, dénoncer son contrat d'engagement pour inexécution des obligations de l'armateur.

S'il existe des raisons graves, le commissaire maritime ou le consul pourra, après enquête, autoriser son débarquement immédiat.

#### ART. 95.

Sauf le cas prévu au deuxième alinéa de l'article précédent, le droit du marin de résilier son contrat d'engagement ne peut produire d'effet lorsque le terme du délai de préavis échoit après le moment fixé par le capitaine pour le commencement du voyage.

#### ART. 96.

La dénonciation faisant courir le délai de préavis a lieu soit par une déclaration écrite, soit par une déclaration verbale en présence de témoins, notifiée à l'autre partie par celle qui résilie le contrat.

Cette dénonciation est inscrite au journal de bord.

van de bemanning, gerechtvaardigd is, en na onderzoek door den waterschout of den consul. De reden van de afdanking wordt op de monsterrol vermeld. In dit geval heeft de zeeman geen recht tot schadevergoeding en kan van hem schadeloosstelling gevorderd worden zoo de reeder door de verbreking nadeel heeft geleden.

#### ART. 94.

Met inachtneming van den opzeggingstermijn, voorzien bij vorenstaand artikel 92, kan de zeeman zijne dienstovereenkomst opzeggen wegens niet nakoming van de verplichtingen van den reeder.

Zoo er ernstige redenen aanwezig zijn, kan de waterschout of de consul na onderzoek, zijn onmiddellijke ont-scheping toelaten.

#### ART. 95.

Behoudens het geval voorzien bij het tweede lid van het vorig artikel, kan het recht van den zeeman om zijne dienstovereenkomst te verbreken geen uitwerking hebben wanneer de opzeggingstermijn vervalt na het oogenblik, door den kapitein voor het begin van de reis bepaald.

#### ART. 96.

De opzegging waardoor de opzeggingstermijn begint te loopen, geschiedt hetzij door een schriftelijke, hetzij door een in tegenwoordigheid van getuigen mondeling gedane verklaring, welke door de partij die de overeenkomst verbreekt, aan de andere partij wordt beteekend.

Deze opzegging wordt in het scheepsjournaal ingeschreven.

## CHAPITRE IX.

## Dispositions particulières.

## SECTION PREMIÈRE.

*Du capitaine.*

## ART. 97.

Les conventions passées entre l'armateur et le capitaine relativement aux fonctions commerciales de celui-ci, ne sont pas soumises à l'intervention de l'autorité maritime.

## ART. 98.

Sont applicables au capitaine, les dispositions de la présente loi, sauf celles édictées aux articles 4 à 10, 49 (à moins que le retardement ou la prolongation du voyage prévu ne soient attribuables à sa faute), 52, 56, alinéa 2, 62, 63, 71, 94 et suivants.

## ART. 99.

L'armateur peut toujours congédier le capitaine, sauf dommages-intérêts en cas de renvoi non-justifié.

Le congédiement du capitaine n'est pas subordonné à l'intervention de l'autorité maritime.

## ART. 100.

Le capitaine congédié est tenu de se conformer aux instructions de l'armateur, et, le cas échéant, de quitter le navire sur l'heure.

## ART. 101.

Le capitaine ne peut, à l'étranger, intenter aucune action contre l'armateur.

## HOOFDSTUK IX.

## Bijzondere bepalingen.

## EERSTE AFDEELING.

*Van den kapitein.*

## ART. 97.

De zeevaartoverheid komt niet tussen beide in de overeenkomsten, tussehen den reeder en den kapitein gesloten omtrent de handelsfuncties van laatstgenoemde.

## ART. 98.

Zijn toepasselijk ten opzichte van den kapitein, de bepalingen van deze wet, met uitzondering van die opgenomen in artikelen 4 tot 10, 49 (tenzij het aldaar bedoeld uitstellen of verlen-gen van de reis te wijten is aan zijne schuld), 52, 56, 2<sup>e</sup> lid, 62, 63, 71, 94 en daaraanvolgende.

## ART. 99.

De reeder mag den kapitein te allen tijde uit zijnen dienst ontslaan behoudens schadeloosstelling in geval van niet gerechtvaardigde doorzending.

Voor het ontslaan van den kapitein is de tusschenkomst van de zeevaart-overheid niet vereischt.

## ART. 100.

De ontslagen kapitein is gehouden zich naar de onderrichtingen van den reeder te gedragen en, in voorkomend geval, het schip dadelijk te verlaten.

## ART. 101.

De kapitein mag in het buitenland geen rechtsvordering tegen den reeder instellen.

## SECTION II.

*Du mineur et de la femme mariée.*

## ART. 102.

A moins qu'il n'ait le plein exercice de ses droits civils par application de son statut personnel, le marin de moins de dix-huit ans n'est capable de contracter un engagement et ne pourra être inscrit au rôle d'équipage du navire, sans l'autorisation de celui qui exerce sur lui l'autorité paternelle ou tutélaire.

Lorsque l'engagement a lieu dans le Royaume, il est suppléé au défaut d'autorisation paternelle ou tutélaire par l'autorisation accordée conformément à l'article 34 de la loi du 10 mars 1900.

L'autorisation confère au mineur capacité pour remplir tous les actes se rattachant à ses engagements, notamment pour toucher ses salaires. Elle est valable sauf retrait pour tous les engagements subséquents.

Le retrait de l'autorisation ne peut être opposé aux tiers s'il n'a été porté à leur connaissance avant la conclusion du contrat.

L'autorisation ne peut plus être retirée lorsque le marin a atteint l'âge de dix-huit ans.

## ART. 103.

Le marin de moins de seize ans engagé pour le service d'un bâtiment de plus de 200 tonneaux de jauge brute ne peut être employé au quart entre 8 heures du soir et 4 heures du matin.

Le marin de moins de dix-huit ans ne peut être employé au travail des chaufferies et des soutes.

## AFDEELING II.

*Van den minderjarige en de gehuwde vrouw.*

## ART. 102.

De zeeman beneden de achttien jaar is niet bekwaam, tenzij hij, bij toepassing van zijn persoonlijk statuut, in het volle bezit is van zijne burgerlijke rechten om eene verbintenis aan te gaan en kan op de monsterrol van een schip niet ingeschreven worden zonder de machtiging van diengene, die te zijnen opzichte het vaderlijk gezag of de voogdij uitoefent.

Wordt de verbintenis aangegaan in het Rijk, dan wordt in het ontbreken van de machtiging van den vader of den voogd voorzien door de machtiging verleend overeenkomstig artikel 34 van de wet van 10 Maart 1900.

De machtiging geeft den minderjarige bekwaamheid tot het verrichten van alle handelingen, welke op zijne verbintenis betrekking hebben, namelijk tot het in ontvangst nemen van zijn loon. Zij is behoudens intrekking geldig voor alle verdere verbintenissen.

Het intrekken van de machtiging kan niet tegenworpen worden aan derden, indien hun daarvan voor het afsluiten van de overeenkomst geen kennis wordt gegeven.

De machtiging kan niet meer ingetrokken worden, wanneer de zeeman den leeftijd van achttien jaar bereikt heeft.

## ART. 103.

De zeeman beneden de zestien jaar, aangenomen voor den dienst van een vaartuig van meer dan 200 ton brutotonnemaat, mag niet gebezigd worden voor de wacht tusschen 8 uur 's avonds en 4 uur 's morgens.

De zeeman beneden de achttien jaar mag niet gebezigd worden voor het werk in stookkamer en koolbunkers.

Le médecin chargé de la visite prévue à l'article 21 refusera le certificat au marin de moins dix-huit ans que sa constitution ou son état de santé rend inapte au service du bord.

#### ART. 104.

La femme mariée, non séparée de corps, ne peut contracter d'engagement maritime sans le consentement de son mari ou à défaut, sans l'autorisation du magistrat, qui selon son statut personnel peut y suppléer.

Lorsque l'engagement se fait dans un des ports du Royaume, il est suppléé à l'autorisation maritale ainsi qu'il est dit à l'article 29 de la loi du 10 mars 1900.

L'autorisation confère à la femme capacité pour accomplir tous les actes se rattachant à ses engagements et, notamment, pour toucher ses salaires.

L'autorisation donnée au premier engagement est valable, sauf révocation ultérieure, pour les engagements subséquents.

#### ART. 105.

Toutes les pièces relatives aux autorisations prévues aux articles 102 et 104 sont dressées sur papier libre et dispensées de la formalité de l'enregistrement sauf les exploits y relatifs et les jugements qui sont enregistrés gratis.

#### SECTION III.

##### *Des indigènes de la Colonie du Congo.*

#### ART. 106.

Les contrats d'engagement mari-

De geneesheer belast met het bij artikel 21 voorzien onderzoek weigert het getuigschrift aan den zeeman beneden de achttien jaar, wiens gestel of gezondheidstoestand hem voor scheepsdienst ongeschikt maakt.

#### ART. 104.

De gehuwde, niet van tafel en bed gescheiden vrouw, kan zich niet voor scheepsdienst verbinden zonder de toestemming van haren echtgenoot of, bij gebreke daarvan, zonder de machtiging van den magistraat die, volgens haar persoonlijk statuut, daarin kan voorzien.

Wordt de verbintenis aangegaan in eene haven van het Rijk, dan wordt in de afwezigheid van de machtiging van den echtgenoot voorzien zooals gezegd is bij artikel 29 van de wet van 10 Maart 1900.

De machtiging geeft de vrouw bekwaamheid tot het verrichten van alle handelingen welke op hare verbintenissen betrekking hebben, namelijk tot het in ontvangst nemen van haar loon.

Behoudens latere herroeping is de bij de eerste verbintenis verleende machtiging geldig voor alle verdere verbintenissen.

#### ART. 105.

Al de stukken betreffende de bij artikelen 102 en 104 voorziene machtigingen worden gesteld op ongezegeld papier en zijn vrij van de formaliteiten der registratie, behalve de exploiten die er betrekking op hebben en de vonnissen welke kosteloos worden geregistreerd.

#### AFDEELING III.

##### *Van de inboorlingen der Congo kolonie.*

#### ART. 106.

De arbeidsovereenkomsten we-

time conclus par les indigènes du Congo pour le service des navires naviguant entre la Belgique et la Colonie du Congo, ne sont valables que s'ils sont contractés au départ d'un port du Congo pour un voyage vers un port du Royaume avec retour vers un port du Congo et au départ d'un port du Royaume pour un simple voyage vers un port du Congo.

Le marin indigène du Congo qui, ayant contracté un engagement maritime pour un voyage d'un port du Congo vers un port de Belgique, refuse ou néglige de continuer son service à bord pour le voyage de retour, pourra être appréhendé et reconduit d'office vers son port d'embarquement, sans préjudice aux dispositions du Code pénal et disciplinaire pour la marine marchande et la pêche maritime.

#### ART. 107.

La limite d'âge fixée par l'alinéa 1<sup>er</sup> de l'article 103 ci-dessus est descendue à quatorze ans pour les marins indigènes du Congo.

Pour l'application de l'article 55 ci-dessus, aux marins indigènes du Congo, le voyage ne sera réputé commencé que lorsque le navire aura quitté les eaux de la Colonie.

### TITRE III.

#### Des litiges. — De la compétence et de la procédure.

#### ART. 108.

Sauf en ce qui concerne les litiges qui s'élèvent entre armateurs et capitaines du commerce et entre armateurs à la pêche et pêcheurs,

gens scheepsdienst, door inboorlingen van Congo aangegaan voor de dienst van de tusschen België en de Congo kolonie varende schepen, zijn slechts geldig wanneer zij gesloten worden bij de afvaart uit eene haven van Congo voor eene reis naar eene haven van het Rijk met terugkeer naar eene haven van Congo en bij de afvaart uit eene haven van het Rijk voor een enkele reis naar eene haven van Congo.

De inboorling van Congo die zich als zeeman heeft verbonden voor eene reis van eene haven van Congo naar een Belgische haven, weigert of nalaat zijnen dienst aan boord voor de terugreis voort te zellen, kan in hechtenis genomen en van ambtswege naar de haven waar hij is ingescheept, teruggevoerd worden, onverminderd de bepalingen van het Straf- en Tuchtwetboek voor de koopvaardij en de zeevischerij.

#### ART. 107.

De leeftijdsgrens vastgesteld bij het 1<sup>ste</sup> lid van artikel 103 hierboven wordt verlaagd tot veertien jaar voor de zeelieden inboorlingen van Congo.

Voor de toepassing van vorenstaand artikel 55 op de zeelieden inboorlingen van Congo, wordt de reis maar geacht begonnen te zijn wanneer het schip de wateren van de Kolonie heeft verlaten.

### TITEL III.

#### Van de geschillen. — Van de bevoegdheid en de rechtspleging.

#### ART. 108.

Behoudens wat de betwistingen betreft welke tusschen reeders en kapiteins van koopvaardij-schepen en tusschen reeders van visschers-

les contestations relatives au travail maritime sont vidées par voie de conciliation ou, à défaut de conciliation, par voie de jugement, conformément aux règles de compétence et de procédure établies par le présent titre.

## CHAPITRE PREMIER.

### De la conciliation.

#### ART. 109.

Les contestations visées à l'article précédent sont vidées par voie de conciliation en Belgique par le commissaire maritime du port où se trouve le navire, ou à l'étranger par le consul de Belgique du port où se trouve le navire ou du premier port où le navire fait escale.

#### ART. 110.

La comparution en conciliation devant le commissaire maritime ou le consul est obligatoire.

#### ART. 111.

La comparution en conciliation a lieu volontairement ou sur simple requête, même verbale, présentée au commissaire maritime ou au consul, par la partie la plus diligente.

Dans les limites des nécessités du service, ainsi qu'il est prévu à l'alinéa 1<sup>er</sup> de l'article 45 ci-dessus, le capitaine donnera aux marins toutes facilités pour exercer ce recours.

#### ART. 112.

Le commissaire maritime ou le consul entend les parties et les témoins et statue d'urgence.

schepen en visschers oprijzen worden de geschillen betreffende den arbeid op zeeschepen bij wijze van verzoening of, wordt deze niet bekomen bij vonnis beslecht overeenkomstig de bij deze titel vastgestelde regelen in zake bevoegdheid en rechtspleging.

## EERSTE HOOFDSTUK.

### Van de verzoening.

#### ART. 109.

De in het vorig artikel bedoelde geschillen worden bij wijze van verzoening beslecht in België, door den waterschout van de haven waar het schip zich bevindt, in het buitenland, door den consul van België in de haven waar het schip zich bevindt of in de eerste haven welke het aandoel.

#### ART. 110.

Verschijsing tot verzoening voor den waterschout of den consul is verplichtend.

#### ART. 111.

Verschijsing tot verzoening geschiedt vrijwillig of op eenvoudig zelf mondeling verzoek door de meest gereede partij tot den waterschout of den consul gericht.

Voor zoover de noodwendigheden van den dienst het toelaten geeft de kapitein, zooals in het eerste lid van artikel 45 hieryoren is voorzien, aan den zeeman alle gelegenheid tot het uitoefenen van dit verhaal.

#### ART. 112.

De waterschout of de consul hoort de partijen en de getuigen en doet uitspraak bij hoogdringendheid.

## ART. 113.

Il est dressé, séance tenante, un procès-verbal de conciliation ou de non conciliation. Ce document indique sommairement les clauses de l'accord conclu entre les parties ou les motifs pour lesquels il n'a pu se produire.

Ce procès-verbal est signé par les comparants ou mention est faite qu'ils ne savent ou ne peuvent signer. Il en est délivré expédition certifiée et revêtue du sceau du commissariat maritime ou du consulat à celles des parties qui en font la demande.

Le procès-verbal de non-conciliation porte permis de citer devant la juridiction compétente prévue par le chapitre II ci-après.

## ART. 114.

Les conditions de l'accord intervenu sont obligatoires.

## ART. 115.

En cas de refus de comparution ou de défaut de l'une des parties, il est donné acte au demandeur en conciliation de sa demande de comparution.

## CHAPITRE II.

Des conseils  
de prud'hommes-marins.

## SECTION I.

*De l'organisation.*

## ART. 116.

Il pourra être institué des conseils de prud'hommes-marins dans tout port du Royaume.

Le ressort de ces conseils est fixé par l'arrêté royal qui les institue.

## ART. 113.

Op staanden voet wordt een proces-verbaal van verzoening of van niet verzoening opgemaakt. Dit stuk bevat in het kort de bedingen van de tusschen partijen getroffen schikking of de redenen die het treffen van eene schikking hebben verhinderd.

Dit proces-verbaal wordt door de verscheidene partijen ondertekend of er wordt in vermeld dat zij niet kunnen teekenen. Een gewaarmerkte met het zegel van den waterschout of van het consulaat bekleede uitgifte van het proces-verbaal wordt uitgereikt aan de partijen die er om vragen.

Het proces-verbaal van niet verzoening houdt toelating om te dagvaarden voor de bevoegde rechtsmacht voorzien in verderstaande afdeeling II.

## ART. 114.

De voorwaarden van de getroffen schikkingen zijn verbindend.

## ART. 115.

In geval, eene der partijen weigert te verschijnen of niet verschijnt wordt aan de partij welke verzoening aanvraagt akte gegeven van haar verzoek om te verschijnen.

## HOOFDSTUK II.

Van de werkrechtsraden  
voor zeelieden.

## AFDEELING I.

*Van de inrichting.*

## ART. 116.

In elke haven van het Rijk kunnen werkrechtsraden voor zeelieden opgericht worden.

Het rechtsgebied van deze raden wordt bepaald bij Koninklijk besluit, waarbij zij worden opgericht.

## ART. 117.

Les conseils de prud'hommes-marins connaissent en dernier ressort des contestations quel que soit leur montant, visées à l'article 108 ci-dessus, dont la conciliation n'a pu se faire devant le commissaire maritime ou le consul.

Toutefois, les contestations relatives au travail maritime qui naissent en cours de route vers la Colonie ou dans celle-ci, entre le capitaine et des indigènes du Congo, à bord des navires naviguant entre les ports du Royaume et ceux de la Colonie sont de la compétence des tribunaux civils de la Colonie et sont jugés suivant les règles de compétence et de procédure qui leur sont propres.

## ART. 118.

Dans chaque conseil de prud'hommes-marins la chambre pour hommes d'équipage ainsi que celle pour officiers comprennent de quatre à huit membres; dans ce nombre ne sont pas compris les assesseurs juridiques dont il est question à l'article 124 ci-après.

## ART. 119.

Le conseil de prud'hommes-marins comprend deux présidents nommés par le Roi, soit sur deux listes de candidats choisis parmi les membres et présentés par eux, soit d'office sur la proposition du Ministre de la Marine, à défaut de présentation.

Pour procéder à la présentation, le conseil se divise en deux assemblées composées respectivement des conseillers armateurs et des conseillers hommes d'équipages et officiers. Chaque assemblée choisit, dans son sein, deux candidats. La réunion est prési-

## ART. 117.

De werkrechtersraden voor zeeneuen nemen kennis in hoogsten aanleg en tot elk bedrag van de bij vorenstaand artikel 108 bedoelde geschillen, ten aanzien waarvan geen minnelijke schikking is kunnen tot stand gebracht worden voor den waterschout of den consul.

De betwistingen betreffende den arbeid ter zee, welke tijdens de reis naar de Kolonie of in deze tusschen den kapitein en de inboorlingen van Congo oprijzen aan boord van schepen varende tusschen de haven van het Rijk en die van de Kolonie, behooren evenwel tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechtbanken van de Kolonie en worden gevonnist volgens de hun eigen regelen in zake bevoegdheid en rechtspleging.

## ART. 118.

In iederen werkrechtersraad voor zee-lieden telt de kamer voor scheepsgezellen alsmede die voor officieren vier tot acht leden; daaronder zijn niet begrepen de rechtskundige bijzitters, waarvan sprake in verderstaand artikel 124.

## ART. 119.

De werkrechtersraad voor zeelieden heeft twee voorzitters door den Koning benoemd, hetzij uit twee, door de leden op te maken voordrachten van uit hun midden gekozen kandidaten, hetzij ambtshalve, op voorstel van den Minister van het Zeewezen, indien geen voordracht is ingediend.

Voor het opmaken van de voordracht vergadert de Raad in twee afdeelingen, onderscheidenlijk bestaande uit werkrechters-reeders en werkrechters-scheepsgezellen en officieren. Iedere afdeeling kiest in haren schoot, twee kandidaten. De vergadering wordt

dée par le plus âgé des membres présents.

Dans chaque assemblée la présentation se fait séparément pour chacun des candidats; elle a lieu au scrutin secret et à la majorité absolue.

Si, pour la présentation d'un candidat, deux scrutins consécutifs sont demeurés sans résultat, il est procédé au ballottage à la majorité relative. En cas de parité, la préférence est donnée au plus ancien conseiller et, à ancienneté égale, au plus âgé.

Les deux présidents ne peuvent être nommés sur la même liste.

Ils exercent alternativement leurs fonctions durant une période de six mois. La désignation de celui qui entrera le premier en charge, est faite par voie de tirage au sort.

Les présidents, au cours de la période de six mois, durant laquelle ils sont en fonctions, président les diverses chambres, mais ils n'ont voix délibérative que dans la chambre dont ils sont membres.

Les présidents en fonctions président également le conseil. Toutefois, dans les rapports avec les autorités, la juridiction est représentée par le président le plus ancien ou, en cas d'égalité dans la durée des fonctions, par le plus âgé.

Les présidents se suppléent l'un l'autre.

Les mandats de présidents prennent fin lors du renouvellement du conseil.

Après le renouvellement du conseil, les présidents sortants continuent néanmoins à exercer leurs fonctions en attendant leur renomination ou la nomination de leurs successeurs.

#### ART. 120.

Les conseillers prud'hommes-marins sont nommés par le Roi pour un terme

voorgezeten door het oudste in jaren van de tegenwoordige leden.

In iedere afdeeling geschiedt de voordracht voor elk der kandidaten afzonderlijk, bij geheime stemming en met volstreckte meerderheid.

Indien, voor het voordragen van eenen candidaat, twee achtereenvolgende stemmingen zonder uitslag zijn gebleven wordt er overgegaan tot herstemming waarbij een betrekkelijke meerderheid volstaat. Staken de stemmen dan wordt de voorkeur gegeven aan het oudst benoemde raadslid en bij gelijken ouderdom van dienst, aan het oudste raadslid in jaren.

De twee voorzitters mogen niet uit dezelfde voordracht worden benoemd.

Zij oefenen beurtelings hun ambt uit gedurende een tijdsbestek van zes maand. Het lot wijst den voorzitter aan die het ambt het eerst zal waarnemen.

Gedurende het tijdsbestek van zes maand, dat zij hun ambt vervullen, zitten de voorzitters in de verschillende kamers voor, doch zijn slechts stemgerechtigd in de kamers waarvan zij lid zijn.

De dienstdoende voorzitters zitten ook in den werkrechtersraad voor. In de betrekkingen met de overheden wordt de raad evenwel vertegenwoordigd door den oudst benoemden voorzitter of bij gelijken ouderdom van dienst door den oudsten in jaren.

De voorzitters vervangen elkander.

Het mandaat van de voorzitters eindigt met de vernieuwing van den raad.

Na de vernieuwing van den raad blijven de uittredende voorzitters niettemin in bediening in afwachting van hunne herbenoeming of van de benoeming hunner opvolgers.

#### ART. 120.

De leden van de werkrechtersraden voor zeelieden worden voor eenen ter-

de quatre années, pour moitié parmi les chefs d'entreprise et pour moitié parmi les hommes d'équipage et officiers.

Les conseillers hommes d'équipage sont choisis sur les listes de candidats présentées par cent marins au moins.

Ces candidats devront être Belges ou avoir obtenu la naturalisation ordinaire, être âgés de trente ans accomplis au jour de la présentation des listes et compter au moins trois années de navigation effective comme marins qualifiés à bord de navires belges.

Les conseillers officiers sont choisis sur les listes de candidats présentées par vingt-cinq officiers de la marine marchande au moins.

Ces candidats devront être Belges ou avoir obtenu la naturalisation ordinaire, être âgés de trente ans accomplis au jour de la présentation des listes, être en possession d'un brevet belge d'officier de la marine marchande, et compter deux années au moins de navigation effective en qualité d'officier-chef de quart à bord de navires belges.

Les conseillers-armateurs sont choisis sur les listes de candidats présentées au moins par dix armateurs ou représentants autorisés de sociétés belges d'armement.

Ces candidats devront être Belges ou avoir obtenu la naturalisation ordinaire et être âgés de trente ans accomplis au jour de la présentation des listes.

Les conditions de la présentation des listes de candidats seront déterminées par arrêté royal.

#### ART. 121.

Toute condamnation pour délit ou crime maritime ou à une peine d'emprisonnement de plus d'un mois comporte la déchéance du droit de faire

mijn van vier jaar door den Koning benoemd, voor de helft uit de hoofden der ondernemingen en voor de helft uit de scheepsgezellen en officieren.

De werkrechters-scheepsgezellen worden gekozen uit de voordrachten, door ten minste honderd zeelieden ingediend.

De voorgedragen kandidaten moeten Belg zijn of de gewone naturalisatie bekomen hebben, volle dertig jaar oud zijn op den dag van het indienen der voordrachten en als bekwaam zeeman, ten minste drie jaar werkelijken vaartijd op Belgische schepen tellen.

De werkrechters-officiëren worden gekozen uit de voordrachten, door ten minste vijf en twintig officieren van de koopvaardij ingediend.

De door dezen voorgedragen kandidaten moeten Belg zijn of de gewone naturalisatie bekomen hebben, volle dertig jaar oud zijn op den dag van het indienen der voordrachten, in het bezit zijn van een Belgisch diploma van officier der koopvaardij en ten minste twee jaar werkelijken vaartijd als officierhoofd der wacht op Belgische schepen tellen.

De werkrechters-reeders worden gekozen uit de voordrachten door ten minste tien reeders of bevoegde vertegenwoordigers van Belgische reederijen ingediend.

De voorgedragen kandidaten moeten Belg zijn of de gewone naturalisatie bekomen hebben en volle dertig jaar oud zijn op den dag van het indienen der voordrachten.

De voorwaarden voor het indienen van de voordrachten worden vastgesteld bij Koninklijk besluit.

#### ART. 121.

Elke veroordeeling wegens een scheepvaartwanbedrijf of eene scheepvaartmisdad of tot eene gevangenisstraf van meer dan eene maand, heeft voor

partie d'un conseil de prud'hommes-marins.

ART. 122.

Les conseillers prud'hommes d'un même conseil ne peuvent être parents ou alliés jusqu'au deuxième degré inclusivement.

ART. 123.

La nomination aux fonctions de conseiller prud'hommes-marins, emporte renonciation à tout enrôlement pendant la durée du mandat.

Toutefois les conseillers pourront, par requête motivée adressée au Ministre de la Marine, demander à être déchargés de leurs fonctions qu'ils seront tenus d'accomplir jusqu'à ce qu'ils aient reçu notification de leur remplacement.

ART. 124.

Le Roi nommera auprès de chaque chambre du conseil de prud'hommes-marins un docteur en droit de nationalité belge et de vingt-cinq années au moins, en qualité d'assesseur juridique.

L'assesseur juridique le plus ancien, ou, à ancienneté égale, le plus âgé, assiste aux séances du conseil siégeant chambres réunies.

Les assesseurs juridiques prennent part aux délibérations avec voix consultative et éventuellement départagent les votes.

Ils se suppléent l'un l'autre, le cas échéant.

ART. 125.

Le Roi nommera, en outre, près de chaque conseil de prud'hommes-marins, un greffier. Il pourra désigner, si les besoins du service l'exigent, un

gevolg verlies van het recht deel uit te maken van eenen werkrechttersraad voor zeelieden.

ART. 122.

De werkrechtters van denzelfden raad mogen niet zijn bloed- of aanverwanten tot in den tweeden graad ingesloten.

ART. 123.

Hij die tot werkrechtter-zeeman benoemd wordt, dient voor den duur van zijn lidmaatschap af te zien van elke aanmonstering.

De werkrechtters kunnen evenwel bij een met redenen omkleed verzoekschrift aan den Minister van het Zee-wezen vragen om ontslagen te worden uit hun ambt dat zij gehouden zijn waar te nemen tot zij in het bezit zijn van de kennisgeving dat in hunne vervanging is voorzien.

ART. 124.

Bij elke kamer van den werkrechttersraad voor zeelieden benoemt de Koning tot rechtskundig bijzitter, een dokter in de rechten, die Belg en ten minste vijf en twintig jaar oud dient te zijn.

De oudst benoemde rechtskundige bijzitter of, bij gelijken ouderdom van dienst, de oudste in jaren, woont de zittingen van den raad bij, wanneer de kamers samen zitting houden.

De rechtskundige bijzitters nemen aan de beraadslagingen deel met een adviseerende stem en heffen zoo noodig de staking der stemmen op.

Zij vervangen elkaar in voorkomend geval.

ART. 125.

Bij elken werkrechttersraad voor zeelieden benoemt de Koning daarenboven een griffier. Hij kan zoo de dienst het vereischt een of meer

ou plusieurs greffiers adjoints avec mission d'assister le greffier et de le suppléer.

Nul ne peut être nommé greffier ou greffier adjoint s'il n'est Belge et âgé de vingt-cinq ans au moins.

#### ART. 126.

Les greffiers et greffiers adjoints sont tenus de résider dans la commune où le conseil de prud'hommes-marins a son siège ou dans un rayon maximum de 3 kilomètres. En cas d'infraction à cette disposition, l'intéressé est rappelé à l'observation de la loi par le Ministre de la Marine.

Faute de se conformer à la loi dans les trois mois du rappel, il est considéré comme démissionnaire.

#### ART. 127.

L'organisation et le contrôle du fonctionnement administratif du greffe des conseils de prud'hommes-marins ainsi que le mode et les conditions de nomination des agents subalternes qui y sont attachés seront déterminés par arrêté royal.

#### ART. 128.

Nul ne sera nommé aux fonctions énoncées aux articles précédents, s'il ne justifie de la connaissance du français et du flamand.

#### ART. 129.

Avant d'entrer en fonctions les présidents, les assesseurs juridiques, ainsi que les conseillers prêtent les premiers, entre les mains du Ministre de la Marine ou de son délégué, les autres entre les mains du président du conseil auprès duquel ils sont nommés, le serment suivant :

adjunct-griffiers aanstellen met de opdracht den griffier bij te staan en te vervangen.

Niemand kan tot griffier of adjunct-griffier benoemd worden zoo hij niet Belg is en volle vijf en twintig jaar oud

#### ART. 126.

De griffiers en adjunct-griffiers zijn gehouden te verblijven in de gemeente waar de werkrechttersraad voor zee-lieden zijn zetel heeft of binnen eenen kring van ten hoogste 3 kilometer. In geval van inbreuk op deze bepalingen, wordt de belanghebbende door den Minister van het Zeewezen tot naleving van de wet geroepen,

Schikt hij zich niet naar de wet binnen drie maand na deze vermaning, dan wordt hij als ontslagnemer beschouwd.

#### ART. 127.

De inrichting en de controle van den inwendigen dienst ter griffie van de werkrechttersraden voor zeelieden, alsmede de wijze en de voorwaarden waarop de ondergeschikte griffiebeambten worden benoemd, worden geregeld bij Koninklijk besluit.

#### ART. 128.

Niemand wordt tot eene van de in vorenstaande artikelen bedoelde bedieningen benoemd, zoo hij niet heeft laten blijken van de kennis van het Vlaamsch en van het Fransch.

#### ART. 129.

Alvorens in dienst te treden, leggen de voorzitters, in handen van den Minister van het Zeewezen of van zijnen gelastigde, en de rechtskundige bijzitters alsmede de werkrechtters, in handen van den voorzitter van den raad, waarbij zij worden aangesteld, den volgenden eed af :

« Je jure d'observer la Constitution et les lois du peuple belge, de juger avec impartialité et sans prévention. Je jure d'observer le secret des délibérés ».

Ou bien :

« Je jure d'observer la Constitution et les lois du peuple belge, de juger avec impartialité et sans prévention. Je jure d'observer le secret des délibérés. »

Avant d'entrer en fonctions, le greffier et le greffier adjoint prêtent, entre les mains du président, le serment prescrit par le décret du 20 juillet 1831.

## SECTION II.

### *Du règlement du siège.*

#### ART. 130.

A chaque audience on convoquera quatre conseillers, choisis pour moitié parmi les armateurs, et pour moitié parmi les hommes d'équipage ou officiers suivant que siège la chambre pour hommes d'équipage ou la chambre pour officiers. Toutefois, la présence d'un conseiller-armateur et d'un conseiller homme d'équipage ou officier suffit.

Les conseillers siègent à tour de rôle suivant un roulement qui sera déterminé par le règlement d'ordre intérieur du conseil.

#### ART. 131.

Aucune audience ne peut être tenue sans la présence d'un président ou d'un vice-président et d'un assesseur juridique.

#### ART. 132.

Les conseillers convoqués ne peuvent se dispenser d'assister aux au-

« Ik zweer de Grondwet en de wetten van het Belgisch volk na te leven, uitspraak te doen met onpartijdigheid en zonder vooroordeel. Ik zweer het geheim der rechterlijke beraadslagingen te bewaren. »

Of wel :

« Ik zweer de Grondwet en de wetten van het Belgisch volk na te leven, uitspraak te doen met onpartijdigheid en zonder vooroordeel. Ik zweer het geheim der rechterlijke beraadslagingen te bewaren ».

Alvorens in dienst te treden, leggen de griffier en de adjunct-griffiers den bij het decreet van 20 Juli 1831 voorgeschreven eed af in handen van den voorzitter.

## AFDEELING II.

### *Van de regeling der terechtzittingen.*

#### ART. 130.

Tot elke terechtzitting worden vier raadsleden opgeroepen gekozen voor de helft uit de reeders en voor de helft uit de scheepsgezellen of officieren, naar gelang de kamer voor scheepsgezellen of de kamer voor officieren zitting houdt. De tegenwoordigheid van een raadslid-reeder en van een raadslid-scheepsgezel of officier is evenwel voldoende.

De raadsleden zetelen beurtelings volgens een beurtwisseling bepaald bij het huishoudelijk reglement van den raad.

#### ART. 131.

Geen terechtzitting mag gehouden worden buiten de aanwezigheid van eenen voorzitter of eenen ondervoorzitter en van een rechtskundigen bijzitter.

#### ART. 132.

De opgeroepen raadsleden mogen de terechtzittingen niet verzuimen,

diences, à moins d'un empêchement légitime dont ils sont tenus d'avertir le président au moins vingt-quatre heures avant l'audience. Il est alors pourvu au remplacement du conseiller empêché par un conseiller de même catégorie.

Cette disposition s'applique à l'assesseur juridique.

#### ART. 133.

Le président, les conseillers et l'assesseur juridique pourront être recusés :

1° S'ils ont un intérêt personnel à la contestation ;

2° S'ils sont parents ou alliés d'une des parties (jusqu'au degré de cousins germains inclusivement ;

3° Si dans l'année qui a précédé la récusation, il y a eu un procès criminel entre eux et l'une des parties ou son conjoint ou ses parents et alliés en ligne directe ;

4° S'il y a procès civil pendant entre eux et l'une des parties ou son conjoint ;

5° S'ils se sont prononcés sur le fond de l'affaire ;

6° S'ils ont des relations constantes d'affaires ou de service avec l'une des parties en cause.

#### ART. 134.

La partie qui voudra récuser l'une des personnes visées à l'article précédent, sera tenue de former sa récusation et d'en exposer les motifs par un acte qu'elle fera signifier par huissier au greffier du conseil qui en visera l'original.

La personne recusée sera tenue de donner au bas de cet acte dans le délai de deux jours, sa déclaration par écrit portant ou son acquiescement à la récusation ou son

tenzif zij om wettige redenen verhinderd zijn, in welk geval zij den voorzitter ten minste vier en twintig uur voor de terechtzitting daarvan dienen te verwittigen. Het verhinderde raadslid wordt alsdan door een raadslid van dezelfde categorie vervangen.

Deze bepaling is van toepassing op den rechtskundigen bijzitter.

#### ART. 133.

De voorzitter, de raadsleden en de rechtskundige bijzitter kunnen gewraakt worden :

1° Indien zij persoonlijk belang hebben bij het geschil ;

2° Indien zij bloed- of aanverwanten van een der partijen zijn tot in den graad van vollen neef ingesloten ;

3° Indien er binnen het jaar dat aan de wraking voorafging, een strafproces aanhangig is geweest tusschen hen en eene der partijen of dezer echtgenoot, bloed- of aanverwanten in de rechte linie ;

4° Indien een burgerlijk proces aanhangig is tusschen hen en eene der partijen of dezer echtgenoot ;

5° Indien zij over den grond van de zaak uitspraak hebben gedaan ;

6° Indien zij op bestendige wijze handels- of dienstbetrekkingen met eene der betrokken partijen hebben.

#### ART. 134.

De partij die eene der bij het vorig artikel bedoelde personen wil wraken, dient zulks, onder opgaaf van redenen te doen bij akte door eenen deurwaarder te beteekenen aan den griffier van den raad die het origineel viseert.

De gewraakte persoon is gehouden binnen twee dagen onderaan op die akte een schriftelijke verklaring te stellen houdende of berusting in de wraking of weigering om

refus de s'abstenir avec ses réponses aux moyens de récusation.

Art. 135.

Dans les trois jours de la réponse de la personne récusée qui refuse de s'abstenir ou faute par elle de répondre, expédition de l'acte de récusation et de la déclaration de la personne récusée, s'il y en a, sera envoyée par le greffier sur la réquisition de la partie la plus diligente au procureur du Roi près le tribunal de première instance dans le ressort duquel le conseil de prud'hommes-marins est établi.

La récusation sera jugée par ce tribunal dans la huitaine, sur les conclusions du procureur du Roi, sans qu'il soit besoin d'appeler les parties.

Art. 136.

Le président, tout conseiller ou assesseur juridique qui aura connaissance d'une cause de récusation en sa personne, sera tenu de la déclarer au conseil qui décidera s'il doit s'abstenir.

Art. 137.

Si, au jour de l'audience, les conseillers présents ne se trouvent point dans les conditions requises pour siéger, les affaires seront remises à une prochaine audience.

Si, à cette seconde audience la même circonstance se reproduit, il est dressé un procès-verbal constatant que la chambre n'a pu siéger et indiquant le nom des membres absents aux deux audiences. Ce procès-verbal est transmis sur l'heure au Procureur général près la Cour d'appel du ressort.

zich te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking.

Art. 135.

Binnen drie dagen na het antwoord van den gewraakten persoon die weigert zich te onthouden, of in gebreke blijft te antwoorden, wordt eene uitgifte der akte van wraking en van de verklaring van den gewraakten persoon, zoo er eene is door den griffier op aanzoek der eerstgercede partij, gezonden aan den procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg in het gebied waarvan de werkrechttersraad voor zeelieden gevestigd is.

Deze rechtbank beslist over de wraking binnen acht dagen, de procureur des Konings gehoord in zijne besluiten, zonder dat het noodig is partijen op te roepen.

Art. 136.

De voorzitter, elk raadslid of de rechtskundige bijzitter, die weet dat er eenige reden van wraking tegen hem bestaat, is gehouden die reden bekend te maken aan den raad welke beslist of hij zich moet onthouden.

Art. 137.

Indien op den dag der zitting de aanwezige raadsleden zich niet in de vereischte voorwaarden bevinden om te zetelen, worden de zaken tot een volgende zitting verdaagd.

Bevindt men zich op deze tweede zitting in hetzelfde geval, dan wordt een proces-verbaal opgemaakt, ten blijke er van dat de kamer geen zitting heeft kunnen houden, en worden in dit proces-verbaal de namen opgegeven van de leden, die beide zittingen niet hebben bijgewoond. Dit proces-verbaal wordt onverwijld gezonden

Les personnes absentes seront citées devant la Cour d'appel et, si elles ne peuvent justifier leur absence, seront condamnées à une amende de 26 francs à 200 francs. Cette condamnation entraînera démission des fonctions.

### SECTION III.

#### *Du mode de procéder.*

#### ART. 138.

Chaque chambre de prud'hommes-marins tient, à jour fixe, une audience par semaine, à moins qu'aucune affaire ne soit inscrite au rôle.

En cas de nécessité ou d'urgence, la chambre compétente peut être convoquée en audience extraordinaire par son président.

#### ART. 139.

Le défendeur est appelé devant la chambre compétente par citation d'huissier.

La citation indique les lieux, heure, jour, mois et an de la comparution; elle mentionne les nom, prénoms, profession et résidence actuelle des parties; elle énonce sommairement l'objet et les motifs de la demande.

Si une ou plusieurs de ces indications, mentions ou énonciations a été omise et que le défendeur ne comparaisse pas, le conseil peut ordonner une nouvelle citation. Les frais de la première citation sont à charge du demandeur si c'est à lui qu'incombe l'omission.

aan den procureur-generaal bij het Hof van beroep van het gebied.

De afwezig gebleven personen worden gedaagd voor het Hof van beroep, dat hen, voor zoover zij hun afwezigheid niet kunnen rechtvaardigen, veroordeeld tot eene geldboete van 26 tot 200 frank. Deze veroordeeling heeft ontslag uit de bediening ten gevolge.

### AFDEELING III.

#### *Van de rechtspleging.*

#### ART. 138.

Elke kamer van den werkrechtersraad voor zeelieden houdt steeds op denzelfden dag, eene terechtzitting per week, tenzij geen enkele zaak ten rolle is ingeschreven.

Wanneer noodzakelijk of in spoedeisende gevallen, kan de bevoegde kamer door haren voorzitter tot een buitengewone zitting worden opgeroepen.

#### ART. 139.

De verweerder wordt voor de bevoegde kamer gedagvaard bij deurwaardersexploot.

Het exploit van dagvaarding behelst de plaats, het uur, den dag, de maand en het jaar van de verschijning; het vermeldt den naam, de voornamen, het beroep en de huidige verblijfplaats van de partijen en geeft beknopt het onderwerp en de redenen van den eisch op.

Indien een of meer van deze aanwijzingen, vermeldingen of opgaven zijn weggelaten en de verweerder niet verschijnt, kan de raad een nieuwe dagvaarding bevelen. De kosten van de eerste dagvaarding komen ten laste van den eischer indien hij voor het verzuim aansprakelijk is.

## ART. 140.

La citation est notifiée soit à la personne du défendeur, soit à son domicile ou à sa résidence actuelle.

Dans les deux derniers cas, l'exploit est remis à l'un des parents ou alliés du défendeur habitant avec lui, soit à l'un de ses serviteurs, soit au besoin à toute autre personne habitant la même maison.

La citation pourra être aussi notifiée à bord du navire sur le rôle d'équipage duquel est inscrit le défendeur. Dans ce cas, elle est remise au capitaine du bord ou à l'officier qui le remplace.

Si la résidence actuelle du cité est inconnue, la citation est déposée au commissariat maritime situé dans le ressort du conseil.

## ART. 141.

La notification aura lieu, sauf dans le cas prévu au second alinéa de l'article 137, trois jours francs avant le jour de l'audience à laquelle l'affaire est appelée. Le président pourra, par ordonnance motivée, réduire ou prolonger ce délai.

## ART. 142.

Les parties ont le droit de se faire représenter par un avocat inscrit ou par toute personne agréée par le conseil.

Toutefois, la comparution personnelle des parties pourra toujours être ordonnée.

## ART. 143.

Le conseil, sur l'exposé verbal de la partie qui désire le *Pro Deo* et sur la

## ART. 140.

De dagvaarding wordt beteekend hetzij aan den verweerder in persoon, hetzij aan zijn woonplaats of aan zijne huidige verblijfplaats.

In beide laatste gevallen wordt het exploit ter hand gesteld hetzij aan een der met den verweerder samenwonende bloed- of aanverwanten, hetzij aan een zijner dienstboden, hetzij, desnoods, aan elk anderen, in hetzelfde huis wonenden persoon.

De dagvaarding kan eveneens gedaan worden aan boord van het schip, op welks monsterrol de verweerder is ingeschreven. In dit geval wordt zij ter hand gesteld aan den kapitein van het schip of aan den officier die hem vangt.

Indien de huidige verblijfplaats van den gedaagde niet bekend is, wordt de dagvaarding neergelegd op het kantoor van den waterschout gelegen binnen het rechtsgebied van den raad.

## ART. 141.

Behoudens het geval voorzien in het lid 2 van artikel 137, wordt de betekening gedaan drie volle dagen vóór den dag der terechtzitting, waarin de zaak wordt opgeroepen. Bij een met redenen bekleede beschikking kan de voorzitter dien termijn verkorten of verlengen.

## ART. 142.

Partijen hebben het recht zich te laten vertegenwoordigen door een ingeschreven advocaat of elk anderen door den raad toegelaten persoon.

De persoonlijke verschijning van de partijen kan evenwel altijd bevolen worden.

## ART. 143.

Op mondeling vertoog van de partij, die een *Pro Deo* vraagt en op vertoon

présentation ou l'envoi d'un certificat d'indigence en règle, statue à l'égard de la demande sans autre formalité.

#### ART. 144.

Le conseil peut autoriser la femme mariée à ester en justice.

Il peut aussi nommer au mineur un tuteur *ad hoc* pour remplacer dans l'instance le père ou le tuteur empêché ou absent.

#### ART. 145.

Toute contestation relative au règlement du siège de la chambre en raison de la qualité des parties, doit être produite avant toute autre exception ou moyen de défense.

Le différend est tranché par une chambre spéciale présidée par le président le plus ancien ou le plus âgé, et composée de manière que chacun des deux groupes du conseil dont la compétence est en litige se trouve représenté par l'un de ses membres.

#### ART. 146.

Si les parties sont contraires en faits de nature à être constatés par témoins et dont la chambre compétente trouve la vérification utile et admissible, elle ordonnera la preuve et en fixera l'objet.

#### ART. 147.

Les témoins seront appelés par citation s'ils ne comparaissent pas volontairement. Après avoir dit leur noms, profession, âge et demeure, ils feront serment de dire la vérité et déclareront s'ils sont parents ou alliés des parties et à quel degré et s'ils sont leurs serviteurs ou domestiques.

of na inzending van een bewijs van onvermogen in regel, doet de raad, zonder verderen rechtsvorm uitspraak over de aanvraag.

#### ART. 144.

De raad kan de genuwde vrouw machtigen om in rechten op te treden.

Hij kan ook voor den minderjarige eenen voogd *ad hoc* benoemen die in het geding den verhinderden of afwezigen vader of voogd vervangt.

#### ART. 145.

Elk geschil omtrent de samenstelling van de kamer met het oog op de hoedanigheid van de partijen moet vóór elk andere exceptie of verweermiddel worden voorgebracht.

Het geschil wordt beslecht door een bijzondere kamer, voorgezeten door den oudst benoemden voorzitter of den oudsten voorzitter in jaren, en in dier voege samengesteld dat elk van beide groepen van den raad waarvan de bevoegdheid wordt betwist, door een van hare leden vertegenwoordigd is.

#### ART. 146.

Indien partijen het niet eens zijn omtrent feiten, welke door getuigen kunnen bewezen worden en de bevoegde kamer het onderzoek naar de echtheid ervan dienstig en aannemelijk acht, beveelt zij levering van het bewijs en bepaalt het voorwerp hiervan.

#### ART. 147.

De getuigen worden gedagvaard, zoo zij niet vrijwillig verschijnen. Na hun naam, beroep, leeftijd en woonplaats te hebben opgegeven, bevestigen zij onder eed de waarheid te zullen zeggen en verklaren of zij bloed- of aanverwanten zijn van partijen en in welken graad en of zij dezer dienaars of dienstboden zijn.

## ART. 148.

Les témoins seront entendus séparément, en présence des parties, si elles comparaissent; celles-ci seront tenues de fournir leurs reproches avant la déposition et de les signer; si elles ne le savent ou ne le peuvent, il en sera fait mention; les reproches ne pourront être reçus, après la déposition commencée, qu'autant qu'ils seront justifiés par écrit.

## ART. 149.

Les parties n'interromperont point les témoins; après la déposition, le président pourra, sur la réquisition des parties et même d'office, faire aux témoins les interpellations convenables.

## ART. 150.

Le greffier dressera procès-verbal de l'audition des témoins; cet acte contiendra leurs noms, âge, profession et demeure, leur serment de dire la vérité, leurs déclarations s'ils sont parents, alliés, serviteurs ou domestiques des parties et les reproches qui auraient été fournis contre eux.

Lecture de ce procès-verbal sera faite à chaque témoin pour la partie qui le concerne; il signera sa déposition où mention sera faite qu'il ne sait ou ne peut signer. Le procès-verbal sera en outre signé par le président et le greffier. Il sera procédé au jugement immédiatement ou, au plus tard, à la première audience.

## ART. 151.

La chambre pourra commettre un ou plusieurs conseillers à l'effet de se

## ART. 148.

De getuigen worden afzonderlijk gehoord in het bijzijn van de partijen indien deze verschijnen; partijen zijn gehouden hunne wrakingen vóór het afleggen van het getuigenis voor te dragen en ze te onderteekenen; kunnen zij dit niet, dan wordt hiervan melding gemaakt; zoodra met het afleggen van het getuigenis begonnen is, kunnen wrakingen niet meer aangenomen worden dan voor zoover zij schriftelijk gerechtvaardigd zijn.

## ART. 149.

De partijen mogen de getuigen niet in de rede vallen; na het afleggen van het getuigenis kan de voorzitter op verzoek van de partijen of zelfs van ambtswege, de getuigen naar behooren ondervragen.

## ART. 150.

Door den griffier wordt een proces-verbaal van het getuigenverhoor opge maakt; daarin worden aangegeven de namen van de getuigen, hun leeftijd, beroep en woonplaats, hun eed de waarheid te zeggen, hunne verklaringen of zij bloed- of aanverwanten, dienaars of dienstboden van partijen zijn en de redenen tot wraking welke tegen hen mochten zijn aangevoerd.

Dit proces-verbaal wordt aan ieder getuige voorgelezen voor het gedeelte dat hem betreft; hij onderteekent zijn getuigenis of er wordt melding van gemaakt, dat hij niet kan teekenen. Het proces-verbaal wordt wijders onderteekend door den voorzitter en den griffier. Tot de uitspraak wordt onmiddellijk of, uiterlijk op de eerstkomende terechtzitting overgegaan.

## ART. 151.

De kamer kan één of meer raadsleden gelasten zich ter plaatse te begeven

transporter sur les lieux, pour y vérifier les faits allégués et entendre les témoins s'il y a lieu. Elle pourra aussi tenir audience en dehors de son siège, dans les locaux des commissariats maritimes des ports de son ressort où la contestation est née.

## ART. 152.

Dans les cas urgents, la chambre peut prescrire telles mesures qu'elle juge nécessaire, à l'effet d'empêcher que les objets donnant lieu à une réclamation ne soient enlevés, déplacés ou détériorés.

## ART. 153.

Lorsque l'une des parties déclare vouloir s'inscrire en faux, dénie l'écriture ou déclare ne pas la reconnaître, le président paraphe les pièces, après quoi le conseil donne acte de la déclaration et renvoie la cause devant les juges compétents.

Néanmoins, si la pièce n'est relative qu'à un des chefs de la demande, il pourra être passé outre au jugement des autres chefs.

## ART. 154.

Les audiences du conseil de prud'hommes-marins sont publiques. Toutefois, si la nature des débats l'exige, le président peut ordonner le huis clos.

Le prononcé des jugements doit toujours avoir lieu en audience publique.

## ART. 155.

La sentence doit être rendue séance tenante ou au plus tard à la plus prochaine audience ordinaire.

La rédaction en incombe à l'assesseur juridique.

La sentence ne peut être prononcée

ten einde er de aangevoerde feiten na te gaan en, zoo noodig de getuigen te hooren. Zij kan ook zitting houden buiten haren zetel, in de lokalen van den waterschoulsdienst de havens van haar rechtsgebied waar het geschil is ontstaan.

## ART. 152.

In spoedeisende gevallen kan de kamer zoodanige maatregelen voorschrijven als zij noodig acht, om te beletten dat de voorwerpen, welke tot betwisting aanleiding geven, worden weggenomen, verplaatst of beschadigd.

## ART. 153.

Wanneer een der partijen verklaart in rechten te willen bewijzen dat een stuk valsch is, het geschrift ontkent of verklaart het niet te erkennen, worden de stukken door den voorzitter geparafeerd, waarna de raad akte verleent van de verklaring en de zaak naar de bevoegde rechters verwijst.

Als het stuk slechts betrekking heeft op één der punten van den eisch, kan er evenwel tot uitspraak over de overige punten worden overgegaan.

## ART. 154.

De zittingen van den werkrechtersraad voor zeelieden zijn openbaar. De voorzitter mag evenwel bevelen de terechtzittingen met gesloten deuren te houden, indien zulks wegens den aard der debatten wordt vereischt.

Het vonnis moet altijd in openbare zitting worden uitgesproken.

## ART. 155.

Het vonnis moet staande de zitting of uiterlijk op de eerstvolgende gewone zitting uitgesproken worden.

Het wordt opgesteld door den rechtskundigen bijzitter.

Het vonnis mag enkel uitgesproken

que par le président qui a dirigé les débats. La présence des conseillers et de l'assesseur juridique n'est pas requise.

## ART. 156.

Les minutes de toute sentence sont portées par le greffier sur la feuille d'audience et signées par le président qui a dirigé les débats, l'assesseur juridique et le greffier.

La rédaction des sentences contiendra les noms des conseillers, de l'assesseur juridique qui ont pris part aux débats, ainsi que les noms, professions, et demeures des parties, l'exposé sommaire de la demande, de la défense, les motifs et le dispositif.

## ART. 157.

Les sentences préparatoires ou interlocutoires ne sont point expédiées, quand elles ont été rendues contradictoirement et prononcées en présence des parties.

Dans le cas où la sentence, prononcée comme il est dit ci-dessus, ordonnera une opération à laquelle les parties devront assister, elle indiquera le lieu, le jour et l'heure et la prononciation vaudra citation.

Si le jugement ordonne une opération par des gens de l'art, le président de la chambre délivrera à la partie requérante cédule de citation pour appeler les experts si ceux-ci refusent de comparaître volontairement; cette cédule fera mention du lieu, du jour et de l'heure et contiendra le fait, les motifs et le dispositif du jugement relatif à l'opération ordonnée.

Si le jugement ordonne une enquête, la cédule de citation fera mention de

worden door den voorzitter die de debatten heeft geleid. De tegenwoordigheid van de raadsleden en van den rechtskundigen bijzitter is niet vereischt.

## ART. 156.

De minuut van elk vonnis wordt door den griffier op het zittingsblad geschreven en door den voorzitter, die de debatten heeft geleid, den rechtskundigen bijzitter en den griffier onteekend.

De tekst van het vonnis behelst de namen van de raadsleden en van den rechtskundigen bijzitter, die aan de debatten hebben deelgenomen, alsmede de namen, het beroep en de woonplaats van de partijen, de korte uiteenzetting van den eisch, van de verdediging, de gronden van de uitspraak en het beschikkend gedeelte.

## ART. 157.

Van voorbereidende of interlocutoire vonnissen wordt geen uitgifte opge maakt wanneer zij op tegenspraak werden gewezen en ten overstaan van partijen werden uitgesproken.

Ingeval bij het vonnis uitgesproken als hierover gezegd, eene verrichting wordt bevolen, waarbij de partijen moeten tegenwoordig zijn, worden daarin plaats, dag en uur aangeduid en geldt de uitspraak als dagvaarding.

Indien het vonnis eene verrichting door vakmannen beveelt, reikt de voorzitter van de kamer aan de verzoevende partij een verlofschrift tot dagvaarding uit om de deskundige op te roepen, zoo deze weigeren vrijwillig te verschijnen; dit verlofschrift vermeldt plaats, dag en uur, en behelst het feit, de gronden en het beschikkend gedeelte van het vonnis ten aanzien van de bevolen verrichting.

Wordt bij het vonnis een onderzoek bevolen, dan dient het dagingsverlof

la date du jugement, du lieu, du jour et de l'heure.

ART. 158.

La sentence est signifiée à la partie qui a succombé; l'expédition est revêtue de la formule exécutoire.

La sentence peut être mise à exécution vingt-quatre heures après la signification sans préjudice néanmoins des dispositions de l'article 161 relatif à l'opposition.

ART. 159.

L'exécution provisoire de la sentence, nonobstant opposition, peut être ordonnée avec ou sans caution jusqu'à concurrence de 800 francs. Au-dessus de 800 francs, la sentence ne peut être déclarée exécutoire que moyennant caution.

ART. 160.

Si, au jour indiqué par la citation, l'une des parties ne comparait pas, la cause sera jugée par défaut, sauf la réassignation prévue par l'article 162 ci-après.

ART. 161.

La partie condamnée par défaut peut faire opposition dans les cinq jours de la date de la signification du jugement par huissier.

Cette opposition contiendra sommairement les moyens de la partie et assignation au premier jour d'audience; elle indiquera en même temps les lieu, jour et heure de la comparution et sera notifiée par huissier à la partie qui a comparu dans les formes et délais prévus par les articles 140 et 141 ci-dessus.

den datum van het vonnis, alsmede de plaats, den dag en het uur te vermelden.

ART. 158.

Het vonnis wordt beteeekend aan de partij die in het ongelijk wordt gesteld. De uitgifte wordt voorzien van de uitvoeringsformule.

Het vonnis kan ten uitvoer gelegd worden vier en twintig uur na de beteekening, onverminderd nochtans de bepalingen van artikel 161 betreffende het verzet.

ART. 159.

Tot een bedrag van 800 frank kan de voorloopige tenuitvoerlegging van het vonnis, niettegenstaand verzet, met of zonder borgtocht bevolen worden. Boven 800 frank kan het vonnis slechts onder borgtocht uitvoerbaar worden verklaard.

ART. 160.

Indien eene van de partijen op den bij de dagvaarding beteeekenden dag niet verschijnt, wordt in de zaak bij verstek gevonnist, behoudens herdagging als voorzien bij verderstaand artikel 162.

ART. 161.

De bij verstek veroordeelde partij mag verzet aanteekenen binnen vijf dagen na den datum van de bij deurwaarder gedane beteekening van het vonnis.

Het exploit van verzet bevat beknoptelijk de middelen van de partij en dagvaarding voor den eersten rechte dag; het vermeldt tevens de plaats, den dag en het uur van de verschijning en wordt, met inacht neming van de bij vorenstaande artikelen 140 en 141 voorziene vormen en termijnen, bij deurwaarder beteekend aan de verschenen partij.

## ART. 162.

Si la chambre sait que le défendeur n'a pu avoir connaissance de la citation, elle peut en adjugeant le défaut, fixer pour le délai de l'opposition, le temps qui lui paraîtra convenable ; et, dans le cas où la prorogation n'aurait été ni accordée d'office ni demandée, le défaillant pourra être relevé de la rigueur du délai, admis à l'opposition, en justifiant qu'à raison d'absence ou de maladie, il n'a pu être informé de la citation.

## ART. 163.

La partie opposante qui se laisse juger une seconde fois par défaut n'est plus admise à formuler une nouvelle opposition.

## ART. 164.

Toute partie qui succombe est condamnée aux dépens.

Peuvent néanmoins les dépens être compensés entre parties qui succombent respectivement sur quelque chef.

## ART. 165.

Le président a la police de l'audience. Les parties sont tenues de s'exprimer avec modération et de garder en tout le respect qui est dû à la justice ; si elles y manquent, le président les rappelle à l'ordre d'abord par un avertissement ; en cas de récidive, elles peuvent être condamnées à une amende qui n'excèdera pas la somme de 10 francs.

## ART. 162.

Wanneer de kamer weet, dat de verweerder geen kennis heeft kunnen hebben van het exploit van dagvaarding, kan zij bij het verleen van verstek als termijn voor het verzet zulken tijd bepalen als haar behoorlijk schijnt en, in geval verlening van termijn noch van ambstwege werd toegestaan, noch werd aangevraagd, kan de niet verschijnende partij van de stipte naleving van den voor verzet gestelden termijn worden ontslagen, indien zij het bewijs levert, dat zij wegens afwezigheid of ziekte van de dagvaarding geen kennis kon hebben.

## ART. 163.

De verzet doende partij, die zich voor de tweede maal bij verstek laat vonnissen, wordt niet meer ontvangen tot het doen van een nieuw verzet.

## ART. 164.

De partij welke in het ongelijk wordt gesteld, wordt in de kosten verwezen.

Evenwel kunnen de kosten verdeeld worden over de partijen die respectievelijk op het een of ander punt in het ongelijk worden gesteld.

## ART. 165.

De voorzitter handhaaft de orde op de terechtzitting. Partijen zijn gehouden zich met bezadigdheid uit te drukken en in alles den eerbied in acht te nemen, welke aan het gerecht verschuldigd is ; wanneer zij daarin te kort komen, roept de voorzitter hen tot de orde, de eerste maal bij wijze van waarschuwing ; in geval van herhaling kunnen zij veroordeeld worden tot eene geldboete van ten hoogste 10 frank.

Dans le cas d'insulte ou d'irrévérence grave, le président en dresse procès-verbal et le conseil peut condamner séance tenante le coupable à un emprisonnement de trois jours au plus.

## ART. 166.

Lorsque à l'audience un ou plusieurs des assistants donnent des signes publics, soit d'approbation, soit d'improbation ou excite au tumulte de quelque manière que ce soit, le président les fait expulser : s'ils résistent à ses ordres, ou s'ils rentrent, il les fait arrêter et conduire à la maison d'arrêt ; il est fait mention de cet ordre dans le procès-verbal, et, sur l'exhibition qui en sera faite au gardien de la maison d'arrêt, les perturbateurs y seront reçus et retenus pendant vingt-quatre heures.

Lorsque le tumulte a été accompagné d'injures, ou de voies de fait donnant lieu à l'application ultérieure de peines de simple police, ces peines peuvent être prononcées séance tenante et immédiatement après que les faits ont été constatés quand il s'agit d'un crime ou d'un délit commis à l'audience, le président, après avoir fait arrêter le délinquant et dressé procès-verbal des faits, envoie ces pièces et le prévenu devant les juges compétents.

## ART. 167.

Les sentences rendues en vertu des deux articles qui précèdent sont exécutoires par provision.

In geval van belediging of van grove oneerbiedigheid, maakt de voorzitter daarvan proces-verbaal op en kan de raad den schuldige op staanden voet veroordeelen tot eene gevangenisstraf van ten hoogste drie dagen.

## ART. 166.

Geven, ter terechtzitting, een of meer aanwezigen openlijk teeken van goed- of afkeuring, of verwekken zij rumoer op welke wijze ook, dan doet de voorzitter ze uit de zaal zetten ; weerstaan zij aan zijne bevelen of komen zij weder binnen, zoo beveelt hij ze aan te houden en naar het huis van arrest te leiden ; van dit bevel wordt melding gemaakt in het proces-verbaal en op vertoon ervan aan den bewaarder van het huis van arrest worden de rustversloorders er in genomen en gedurende vier en twintig uur in hechtenis gehouden.

Wanneer het rumoer gepaard gaat met belediging of gewelddaden, aanleiding gevend tot verdere toepassing van politiestraffen, kunnen deze straffen staande de zitting worden uitgesproken, dadelijk na vaststelling van de feiten ; geldt het eene misdad of een wanbedrijf ter zitting gepleegd, dan zendt de voorzitter, na den overtreder te hebben doen aanhouden en proces-verbaal van de feiten te hebben opgemaakt, die stukken en den beschuldigde vóór de bevoegde rechters.

## ART. 167.

De vonnissen uitgesproken krachtens de vorige twee artikelen zijn uitvoerbaar bij vooraad.

## SECTION V.

*Dispositions diverses.*

## ART. 168.

Sont exemptés des droits de timbre et des droits d'enregistrement, les actes, jugemens et autres pièces relatifs aux actions ou poursuites, devant les conseils de prud'hommes-marins, ainsi que les registres tenus par ces conseils et les extraits ou certificats des dits registres qui peuvent être délivrés par eux aux intéressés.

Ces actes et pièces de toute nature sont pareillement exemptés de la formalité de l'enregistrement, excepté les jugemens qui sont enregistrés gratis.

## ART. 169.

Un arrêté royal déterminera les droits et émoluments du greffier, les salaires et indemnités des huis-siers, ainsi que les sommes allouées aux experts et aux témoins entendus dans les enquêtes.

## ART. 170.

Les conseillers prud'hommes-marins sont rétribués par jetons de présence dont le montant est fixé à 10 francs par audience.

Le président et l'assesseur juridique reçoivent un double jeton de présence.

Il est alloué, en outre, au président, aux conseillers et à l'assesseur juridique des indemnités du chef de déplacements dans le cas prévu à l'article 151 ci-dessus. Ces indemnités seront déterminées par arrêté royal.

## AFDEELING V.

*Allerlei bepalingen.*

## ART. 168.

Zijn vrij van zegel- alsmede van registratierechten, de akten, vonnissen en ander stukken betreffende de rechtsvorderingen of vervolgingen voor de werkrechtersraden voor zeelieden, evenals de registers, door deze raden gehouden, en de uittreksels of getuigschriften uit die registers welke door de raden aan belanghebbenden mogen uitgereikt worden.

Deze akten en stukken van allen aard zijn eveneens vrij van de formaliteit der registratie, met uitzondering van de vonnissen die kosteloos worden geregistreerd.

## ART. 169.

De rechten en emolumenten van den griffier, de bezoldigingen en vergoedingen van de deurwaarders alsmede de aan deskundigen en aan bij het onderzoek gehoorde getuigen toegekende sommen worden bij Koninklijk besluit bepaald.

## ART. 170.

De leden van de werkrechtersraden voor zeelieden ontvangen als bezoldiging zitpenningen, waarvan het bedrag op 10 frank per zitting is bepaald.

De voorzitter en de rechtskundige bijzitter ontvangen een dubbelen zitpenning.

Aan den voorzitter, de raadsleden en den rechtskundigen bijzitter worden daarenboven vergoedingen wegens verplaatsing toegekend, in het geval voorzien bij vorenstaand artikel 151. Het bedrag van die vergoedingen wordt vastgesteld bij Koninklijk besluit.

## ART. 171.

Le Roi peut prescrire l'allocation au président et à l'assesseur juridique d'une indemnité fixe pour devoirs accomplis en dehors des audiences ; il détermine le montant de ces allocations.

## ART. 172.

Il est alloué aux greffier et greffiers adjoints, à charge de l'Etat, un traitement dont le taux est fixé par arrêté royal.

La rémunération des commis aux écritures et autres agents subalternes du greffe est supportée par le budget de l'institution.

La personne assumée pour remplacer le greffier a droit à un jeton de présence. En cas de remplacement prolongé, il peut lui être alloué, en outre, à charge de l'Etat, une indemnité dont le montant est déterminé par arrêté ministériel.

## ART. 173.

La mise en vigueur du présent chapitre de la présente loi sera réglée par arrêté royal.

**Dispositions finales.**

## ART. 174.

Sont abrogés, à partir de l'entrée en vigueur de la présente loi, toutes les dispositions antérieures, contraires à celles qui précèdent et notamment :

## ART. 171.

De Koning kan voorschrijven aan den voorzitter en den rechtskundigen bijzitter een vaste vergoeding toe te kennen wegens werkzaamheden buiten de terechtzitting verricht. Hij bepaalt het bedrag van die vergoeding.

## ART. 172.

Aan den griffier en de adjunct-griffiers wordt ten laste van 's Lands Schatkist eene jaarwedde toegekend, waarvan het bedrag bij Koninklijk besluit wordt vastgesteld.

De bezoldiging van de klerken en ander ondergeschikte bedienden ter griffie komt ten laste van de begroting van den raad.

De persoon, aangesteld om den griffier te vervangen, heeft recht op eenen zitpenning. In geval van langdurige waarneming van het griffiersambt kan hem daarenboven, ten laste van 's Lands Schatkist, eene vergoeding worden toegekend waarvan het bedrag bij ministerieel besluit wordt vastgesteld.

## ART. 173.

Het in werking treden van dit hoofdstuk van voordiggende wet wordt geregeld bij Koninklijk besluit.

**Slotbepalingen.**

## ART. 174.

Te rekenen van de inwerkingtreding van deze wet zijn vervallen al de vroegere bepalingen welke met vorenstaande strijdig zijn, namelijk :

1° L'arrêté du 5 germinal an XII;

2° Les articles 92 à 110 du titre II,  
du Livre II du Code de commerce ;

3° Les articles 8, 9, 10, 57 à 62  
des arrêtés royaux coordonnés des  
8 mars 1843 et 20 mars 1914.

Bruxelles, le 31 mai 1927.

*Le Président du Sénat,*

1° Het besluit van 5 Germinal  
jaar XII ;

2° Artikelen 92 tot 110 van titel II,  
van Boek II van het Wetboek van  
koophandel ;

3° Artikelen 8, 9, 10, 57 tot 62 van  
de samengeordende Koninklijke be-  
sluiten van 8 Maart 1843 en  
20 Maart 1914.

Brussel, den 31 Mei 1927.

*De Voorzitter van den Senaat,*

C<sup>te</sup> T'KINT DE ROODENBEKE.

*Les Secrétaires,*

*De Secretarissen,*

J. SEELIGER.

DUBOST.

---